

౧౯౨౪

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 6.

జెన్మ పబ్లికేషన్లు 1919వ సం॥ ఆగస్టు నెల 15 వ తేది శుక్ర వారము

NO. 113

సంపుటము. ౬

సిద్ధాంతి వామన పంపత్తుర శావణమాస బహుళ చతుతిర.

సంచిక ౧౧౩

భారతీయుల చేతిపనులకు ప్రోత్సాహ మొసంగుడు

మైసూరు మెటల్ వేర్ హౌస్, మైసూరి లోహపాత్రాగారము, చిక్ పేట, బెంగళూరు సిటీ.

మైసూరు రాజకీయ లోహపాత్రాగారమునందు చేయబడిన సాంసారికోపకరణములు.

ప్రతిమొక్క సాంసారియిటిలో నత్యాశ్శక్తియగా నుండ
తగిన. దృఢముగ నందముగను చేయబడి ప్రకాశించుటలు
మెరుగు చేయబడినవి.

బహుమతియు!

బహుప్రయోజనకరము!!

తెలుకొంచెము! ఫల వర్ధకము!!

తెలుకొంచెములు బుత్తికొనిపావు శత్రువుడుకుపాత్రము.

ఫలాహారసంపుటములు, లోపల కలహాత్రువుబడినవి.

కోపాలు, తట్టలు, కంచములు మొదలయినవి.

చేతితోనే చేయబడిన పిత్తడి మరియు
ఇనుకబీగపుముద్దలు, తాళములు పెక్కువిధములు.

తెలుపులకు గపాక్షములకు బీరువులకు

వేయు వలుతరముల కొండ్లు.

ఇంకను వ్రాయవలసినవిగాని వలుతరముల గృహకోపకర
ణములు పెక్కుగాగలవు. వలయువారు పాము ఫేరున
పూసిందినుండు మాత్రదర్శన ప్రదేశమునకు దయచేసి వలయు
వాటిని కొనవచ్చును.

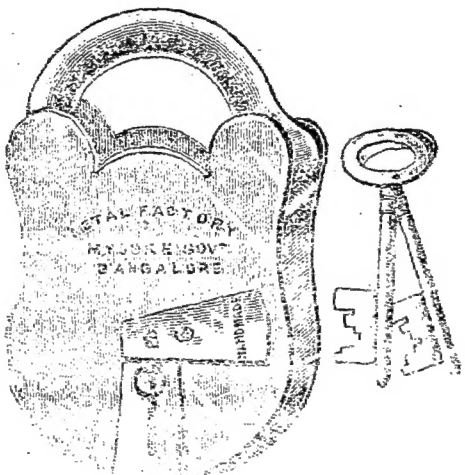
**Encourage Indian Industry,
The Mysore Metal Ware House,
Chikpeta, Bangalore city.**

(1898)

ఈ కుండితుల వారి శ్యావధను లింకము వశేకములు గలవు
పాక్కింగు-పాప్టిటిఖిగ్లు ప్రత్యేకము శ్యాటలూగు ప్రతులు ఉచితము.

పిత్తడి గిన్నె తట్ట.

ప్రకటనము

1721

విశాఖపట్టణముజిల్లా, విజయనగరము పంసా
నమునకు సంబంధించిన సింహాచలము గుడిదగ్గర
నున్న ట్రావు చావడిదగ్గర 1328 వ ఫ: వీరో
బాగ్రత చేయబడిన శిరోజములు సింహాచలము
లో 17-10-19 తేదిని బహిరంగముగ వ్రం చేయ
బడును. రైలు స్టేషనుకు (బి. ఎ. ఆర్) కొండకు
రోడ్డుమార్గమునకు కి. మైల్ల దూరమున నున్నది.
శిరోజములు ఈ దిగువ వ్రాసియుండు ప్రకారము
కి దినములుగా వర్సరచబడియున్నవి.

ఒక అడుగు మొదలు 1 1/2 అడుగు వరకు
పొడవు గల వెంట్రుకలు 1056 పాయలు.

8 అంగుళముల మొదలు 12 అంగుళముల
వరకు పొడవుగల వెంట్రుకలు 103 పాయలు.

8 అంగుళములకు లోపల పొడవుగల వెంట్రు
కలు 5390 పాయలు మొత్తము 6752 పాయలు.

ఇతర వివరములు కోరువారు విశాఖపట్ట
ణము జిల్లా సింహాచలం గుడి అమీనుగారి వేర
వ్రాసికొనవచ్చును.

కె. ఎస్. ముత్తయ్యగారి

(1821)

ప్రఖ్యాతిచెందిన

వారపట్టు అంగవస్త్రములు, చీరలు.

ప్రతిదినమున బాగా ఉత్తికట్టుకొనుటకు చాల
ముత్తయ్యగారి వారి వస్త్రములు బట్టలు వలయుగాను
ఉండును

6 మూరలు 44 అంగుళములు క్రయము రూ	4-12-0
"	5-0-0
7 " 50 " "	6-8-0
"	7-8-0
16 మూరలు చీర 44 అంగుళములు	18-0-0
ముద్దలు	18-0-0
12 మూరలు 42 అంగుళములు	9-0-0
మొదలు	12-0-0

అన్ని విధములైన వస్త్రులకములు దొరకును.

శ్యాటలూగు ఉచితము.

**K. S. Muthiah & Co,
SILK HOUSE, BENARES CITY.**

శ్రీ రామకృష్ణ పరమహంస

విశాఖపట్టణము. తెలియజేయు. ప్రతిదినము శనివ
దినము. కొద్ది కతులుమాత్రము మిగిలియున్నవి. క్రయవడు.

ప్రతి 1-1/2 రూ 0-12-0, పొట్టిటి రూ 0-8-0.

శ్రీ రామకృష్ణ పరమహంస, గోదానాపేట, బెంగళూరు.

1690వ పాకెట్ గడియారము

మిగుల మేలేనది. అందమైనది. ఈ గడియారము
లోపుక తెప్పించుకొనువానికి ఒక ఫోటో టెక్
తేనా క్లిప్తో సహా బహుమానము ఇవ్వబడు
దును. గడియారము బహుమానమునో గహా

తెలు 3-8-0. హంతేతిగడియారం, లోపల పట్టు వహా దు. 8-0-0.
V. T. Amball & Co., Sowcarpet Post, Madras.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమౌషధము

తెలు స్వల్పము

తల నొప్పులకు

జేరు పొందినది.

గుణము లేకుండిన

మీ కైకము మీకు

జయ్యబడును

వనమూలికలచే

చేయబడును.

నువాసన గలది.

గుణ మధికము

పంచభాషను

చూచి కొనిన

మోస ముండదు.

ఒక సారి పరీక్షించి

చూడుడు.

చక్కని డబ్బీలో

వెలుకా అణాలు.

అన్ని దుకాణముల

లోను దొరుకును.

అమృతాంజనము డి. పో,

6, లింబుకెట్టి వీధి, నువరాను

108, ప్రేరి రోడ్డు, పోస్టు, బాంబాయి

ఆంధ్రపంచమాభివర్ధక సంఘము

గూడూరు - రామచంద్రరావుగారు.

శ్రీరమ కుష్మింది యున్నను, సంఘముయొక్క సామాన్యపు దుస్తులను నిరిసింపుచున్నది, ఆ కష్ట కియొక్క మూర్తియందొక విధమగు నాకర్షణ కలదు. ఆ మొగమునందు కన్నులయందును ఆమాయకగ్నియను, నిగ్గ పాత్ర కియొ, కార్యకర్తయొ, కష్టమగుచుండును. ఉన్నతమైన శ్రీరమ, ఎండిపోయి మౌనమయి యున్న శ్రీమముకల పంజరము, నడుచున కొక మెద్దుబట్ట, గూడికట్ట, దానిమీద నెంక తోలు పటకా, చెక్కులు లేవు చొక్కాయితలు. కోటు లేదు. మైదు జీయొక మెద్దుబట్ట ఉత్తరీయము మాత్రము ప్రేరేపించుచుండును. ఈయంధ్ర యువకులలో సంఘముయొక్క సేరకై ఇతర యంధ్రులమైన ఆత్మసమర్పణమును జేసిన ధీరుడు మతియొకరు తనవడయ. గడ్డొకరుడు, విద్యాంకుడు, పూజనీయుడు. సంగన్నడు మీన్నట్టిని ఆంధ్రవేత్తల సేరకై సులభించిన దైవ్యకాళి, గూడూరు రామచంద్రరావుగారు మొన్న కొందఱు కాయలను వెంటనేకొని ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యస్థానమునకు వచ్చిరి. అప్పుడు వారిని నాకును నీద్రొంది సంభవము జరిగినది.

ప్రశ్న:- పంచములకు మియధీనమునం దెన్ని పాతకాలము గుడివాడలో నన్నది?

జవాబు:- మాయూరిలో ప్రత్యేకముగా పంచముల నిమిత్తమై పాతకాలము లేవు ప్రత్యేకపాతకాలము నాకు విశ్వాసములేదు. మా యధీనమున నెంక పగటి పాతకాలము నొక రాత్రి పాతకాలము నన్నది.

ప్ర:- ఈ కిగటి పాతకాలముందుకు రాత్రిపాతకాలముందుకు, ఎందఱు విద్యార్థులు నన్ను?

జ:- పగటి పాతకాలలో దాదాపు నూరుమందియును రాత్రి పాతకాలలో పాతిక, లేక, నూర్వందమియును, విద్య నభ్యసించుచున్నారు.

ప్ర:- ఏయే, కలముల వారిపాతకాలలో చదువుచున్నారు?

జ:- అన్ని కలములవారు మాపాతకాలముందున్నారు. బ్రాహ్మణుల పిల్లలును, చెంచుల, ఎడకల పిల్లలును, మాల ముడి, పాకీవాండ్ర పిల్లలును అందఱును ఎక్కి నూరుమందియు, సోదరభ్రాతములతో కలిసి చదువుకొనుచున్నారు.

ప్ర:- ఇందు, ఏమయ్యె మి ఊరిలోని, వారేధమయిన, అటంగమున కలిగించుటలేదా?

జ:- లేదు. మనము, పోయి, వారి నాడేపించుచుండును, వారిని నూపించుచుండును, త్రేకకత్తును నకలంబించు నపుడును మాత్రమే వారాటంగములను కలుగ జేయుచునే కాని లేకయెడల మాకటాదు.

ప్ర:- ఈపిల్లల కందఱు బీదముగా ముదలయినది కలదా?

జ:- బీదములు లేవు. పుస్తకములు, బలవములు, మాన్యుగు కలకలముల నన్నిటిని చేపే, బీదలు ఉపరిమంగా నిచ్చుచున్నారు.

ప్ర:- పాతకాలముందు ఎందఱు ఉపాధ్యాయులు పని చేయుచున్నారు? వీరిలక్షణముల నెట్లు భరించుచున్నారు?

జ:- ప్రస్తుతము బయ్యపేటయందు పనిచేయుచున్నారు. వీరలకు వారివారి యోగ్యత ననుగుంచి, 15 రూపాయలు మొదలుకొని 9 రూపాయల కంటకును, జీతముల నిచ్చుచున్నాము. ఇంకొన్ని వారెక్కువ సంపాదించ లేనిది కాదు. వీరును, మాయకష్టమయిన నభ్యుదయకలిగి మాకు సహాయము చేయుచున్నారు మొత్తమున నెంక 50 రూపాయల చొప్పున 600 రూపాయల ఖర్చు మాకుగలదు. ఆ యజుచినాను. ఈ ఆటంగ, దలలూ దీపాభిరూపణ ఊరివారిచ్చు భక్తిపురందరాలన 10 రూపాయలకంటకును వచ్చును. గడ్డొకరుడు (గంటువల) 250.050 రూపాయలవచ్చు కచ్చుచుండును. కిక్కిన-అని యాది.

ప్ర:- మీరు 600 రూపాయలవచ్చుచు గలదని చెప్పితిరికదా? మిగిలిన రెండు, మూడుకందలు నెట్లు సమకూడుచున్నవి?

జ:- (కొంచెము చెడగవుతోడను, సంజోచము తోడను) అతిక్కువైన మొత్తమును నేటివఱకు నేనేభరించుచున్నాను.

ప్ర:- మంచిది, మిపాతకాలముందు ఎన్ని క్షానులకంటకు చదువు చెప్పించుచున్నారు? ఇట్లు చదువుకొన పిల్లలలో

ముఖ్యముగ మాలమూడిగల, పాకీవాండ్ర పిల్లలు చదువుచునెనెరవార నేమి చేయుదురు?

జ:- ఈ పాతకాలముందు ప్రయత్నముచేయుచు చదువు చెప్పించుచున్నాము. ప్రస్తుతము 15 మందికంటకు ఇంచుచ విద్యార్థులు గలరు. కొందఱు పగటిపూటకు, మఱికొందఱు రాత్రిపూటకు, వారి వీలు ననుసరించి చదువుచున్నారు. వీరు ప్రయత్నము చేసిన జరివిజవో, మంచి యుద్వేగములు-ఆనగా, ఉపాధ్యాయ పదవుల-లభింపగలవు. కాని, వీరి సంపాదనము కూడ సుసార పోషణ జనకు అరంగమగుటలేక, మధ్యలోనే చదువులమాని, నాగరిక సంపాదించుకొనవలసి చదువుచున్నది.

ప్ర:- ప్రస్తుత పాతకాలము గాక, మఱియొక ఉన్నత పాతకాల పాతకాలము మీరు స్థాపించునద్యుత్తరై యున్నారట. నిశ్చయమా?

జ:- అవును. ఈ అట్టెలగు నెలకండికాని, లేకన్న, కొత్తగంధర్వరము ఆరంభము నుండిగాని, యాయున్నత పాతకాలము పూర్వంభింప నుద్వేగమై యున్నాను.

ప్ర:- ఇట్టి పాతకాలము స్థాపించి, తేభావల మూలముననే విద్యను బోధించుటలేక, యనవిద్యార్థులకు చాలపోతానాకరముగ నుండును. కాని యిది చాల కష్టమునతో నూడిన పనికదా?

జ:- ఈ పాతకాలలో తేభావములముననే బోధ జరుగును. ప్రభుత్వమువారు మందర నిర్మాణమునకై 800 గజముల స్థలము ఉచితముగ నిచ్చియున్నారు. ఇప్పటికి గోడలు లేదినవి. కష్టపూర్తిగా పూర్తికావలయును. తుల్యియో పూర్తియయి, మందము తయారగు నప్పటికి 6000 రూపాయల కష్టముగలదు.

ప్ర:- ఈ కష్టమునకు గాను దేశములనుండి మిత్రమైనను సహాయము లభించినదా?

జ:- ఇప్పటికి నేనెరి సహాయమును గొందుండలేదు. ఇది పూర్తియైనప్పటికి ప్రభుత్వమువారు మూడువేల రూపాయలకంటకు సహాయము నొసగెదమని వాగ్దామము నిచ్చియున్నాడు. మిగిలిన కష్టమును భగ్నాత్ములెందు నియ్యనియెడల సహాయ: నేనే భరింపవలసి యుండును. ఇంకవఱకు బరిగిన కష్టమునకుండునో నేనే భరించుచు వచ్చితిని.

ప్ర:- ఈ మందరము పూర్తియై తరువాతి, నెన్ని గజలుండును? ఎందఱు పట్టుదురు?

జ:- ఇందు విశాలములగు రెండు పెద్దవోలు ఉండును. రెండు వందల విద్యార్థుల కంటకును పట్టెదను. కాలసినయెడల విస్తరింపు తోలుట వచ్చును.

ప్ర:- ఇప్పటి విద్యావిధానమునం దేమైన మార్పులుండునా?

జ:- ఇక్కడ ఒకటవక్లాసు మొదలుకొని ఎనిమిది క్లాసులకంటకును, అన్ని పాతకాలము తేభావముండే, బోధించెదను. మఱియు, నూర్గురు పంచమ విద్యార్థుల నివాసములకును, అన్ని పాతకాలముకును, ఏర్పాటుచేయు సంకల్పించినాము.

ప్ర:- ఇట్టి సదుపాయములకు పంచములకు లభింపజేసి వారిలను విద్యార్థులయొకరక, ఆత్మగౌరవ పజలుగను, నెన్నె సమకట్టుట చాల కష్టమైన కార్యము. దీని పోషణమునకు గాదిలిన ద్రవ్యమునకై ఏర్పాటు చేమి చేయుచున్నారు?

జ:- ఇందు నా ఘనకార్య మేమియు లేదు. పంచములను నితరకులములతోట క్లితికి దెచ్చుటకును యన ప్రయత్నములకు వీరు అడ్డుపడుచున్నవే యుండును. వీరల నచ్చునీతికి దెచ్చుట మన భర్త్యులు. ఒక్కొక్కవారిని భోజనపు ఖర్చులకు కనీసము ఆయిదు రూపాయలను గట్టుకొన్నను, నూర్గురు భోజనకు విద్య గలపులకై నెలకు 500 రూపాయల యనకు బట్టెను. వీరి విద్యార్థ్యసమయముకు, భోజనమునకును ఆరు కష్టములతో ప్రభుత్వమువారు సగము భోగమును భరింప వచ్చునను విశ్వాసము నాకుగలదు. మందలాధికారులును, స్థానికాధికారులును నీ ప్రతిష్ఠాపకముపట్ల మొదటినుండియు ను సాధభూతి చూపుచునే నిచ్చినారు. ఇంచువలన ద్యోతమువారి సహాయము గొంతవఱకు లభించునను ధైర్యము నాకున్నది.

ప్ర:- దొరతనమువారు సగముకంటకు సహాయముచేసి నను మిగిలిన కగమున నెట్లు పూర్తిచేయుదురు?

జ:- కిక్కినసగమును మనదేశములు భరింపవలయును. లేదా, నేనే భరింపవలసి యుండును.

ప్ర:- అయితే, యిచ్చుట చేతిపనుల నేమైనను నేర్చుచుండునా?

జ:- పంచములలో ఆత్మగౌరవమును జేకాభిమానమును ఎల్లించుటకై విద్యను బోధించుటయే మాయుద్దేశము. చరిత్ర, భూగోళము, మతము, వీరితో నాటు కొన్ని చేతిపనులను గూడ నేర్పెదము. మాపాతకాలము చదువుకొనునాడు నేలకాన్పులనుండు ప్రవేశించి తల పాస్కెర్లయను గోల్పోవలసి పనియుండదు. నేతపని, రుద్రంగము, పూలతోటలు, కూరపాడులు చేయుట, ఫలకృతములగు దొయట-మొదలగు పనులను నేర్పించెదము ఇందు ప్రతివిద్యార్థి యును. నేతపనిని, పువ్వులు, కూరలు, పండ్లు వీరి సంబంధించిన పనులను విధిగా నేర్చుకొనవలసి యున్నది. ఆసమయము హెచ్చికొలది, కృత్తులకు సంబంధించి: విద్యలను బోధించుటకును ఏర్పాటు చేయుచెదము.

ప్ర:- పంచములలో కొందఱిరి మరల ప్రచారమును గలకలములకు ప్రయత్నించు చున్నారని విన్నాను. నిజమేనా?

జ:- ఈ యభిప్రాయము నాకు చాలకాలము నుండి యున్నది. పంచములకు మున్న బయటనుండి యెంత సహాయము చేసినను, దానిలాభము స్థిరమైనది కావలదు. పంచముల దుష్టిని పంచములే గ్రహించి వారియభివృద్ధికై వాతే ప్రయత్నియిం చేయునంత కంటకు యధాగమైన సంస్కరణములు నెఱవేర్చు. ఇందువలన, పంచములకు హిందూభర్త్యమును మాత్రమేకాదు. పంచము కులమునకు సంబంధించిన సమస్యలను, అనగా సహకారము, జీవ: యములును ఆరోగ్యము మున్నగు విషయములను బోధించుట కొందఱు యువకులకు ప్రత్యేకముగ గలది వీరల మూలమున పంచముల యభివృద్ధికై ప్రయత్నియిం చేయుచును.

ప్ర:- ఇట్టి గొప్పపనికి ద్రవ్యసహాయము కాలసి యుండును. మఱియు, దీనినై నత్యాచారమును అభిమానమును మన దేశములలో బుట్టింపవలసి యున్నది. ఇందునకు మిత్రమార్గము మోచించుచున్నాను.

జ:- అవును. ఇట్టిపనిని మనదేశముల నోడుపాటలైనది నిర్వహించుట కష్టము. పంచములను మనవారు దక్షిణింబులు కలననీ, వారలకు మన ధార్మికశిక్షను గలవక పాపుటలనునీ, మతాంతకులగుట మాత్రమేకాదు, మన దేశవీలైక జీవనమునకును ప్రతిబంధకు లగుచున్నారు. వీరల యభివృద్ధికై మనము చేయవలసిన దానినంతయు చేయకలేకము. ఇందునిమిత్తమై, పంచమాభివర్ధకసంఘమును నెంక సంఘమును స్థాపించి రిజిస్టరు చేయించుట యునని అనుకొనుచున్నాను. ఈ సంఘమునకు మన ఆంధ్రదేశమున సంరక్షకమునకు 10 రూపాయల చొప్పున నిర్వహణ చేయుచుండి సభ్యులు దొరికినయెడల, వీ క్లగవారము చొక్కా జరుగగలరు సంఘము రిజిస్టరీ చేయుటకు తోడనే ఒకసారి మన యాంధ్రదేశమున సంచారము చేయదలచి యున్నాను.

ప్ర:- పంచములలో కొందఱు ప్రచారక కిక్కు గల ఆ మెదయని చెప్పితిరికదా? ఇందునకు కనియమునకు మిత్రభర్త్యులలో లభించెదరా?

జ:- నాదికేమి? మెట్టిభర్త్యులను పూర్వైవారును ఆయెరు నెకందరి పూర్వైవారును మున్నగవ్వెము, మేము కచ్చెదరని యుండుచున్నాము ఇట్టి బుద్ధిమతులను రెండు సంవత్సరముల ప్రత్యేకపు శిక్షను గలపినవో, మంచి యువదేశములకు జేయుట నులభము.

ప్ర:- పంచములకు హిందవులవై నిభిమానములేదని చెప్పెదరు. ఇది నిజమా?

జ:- (వ్యవహ) ఇదికేవలము అబద్ధము. మనము కొందఱికి వారి యందు ప్రేమ లేకపోయినను, వారు మనలను గాఢముగా ప్రేమించుచున్నారు ఒకవేళ వారిలో కొందఱు మన యందు ప్రేమ తీగించు చున్నను, మనము వారి నేనేనీ వారి ప్రేమను సంపాదించు కొనుట మిలల నులభము. రక్షణనైపుకులను జూడుదు. వీరిలో కొందఱు పంచముల గూడెములకు బోయి, వారితో గలియుచు వారితో భుజించుచు, అభిమానమును ప్రకటించుచు గూడెములకు గూడెములకు కైర్తరల మతములతో మార్చుచున్నాను. మానుడివాడ, కయకలూరు తాలూకాలలో క్రయస్తరమునకు జరుపించువారికి, ఏబదులును నూరును, ఋణమిచ్చి తలపూర్తిగా చేసికొనుచున్నారు. ఎంతకాలము మనదేశములు ఇట్లు ఉన్నచేయుదురో తోచకున్నది. ఒక మూల మనసంఘము జీర్మించుచున్నది. లక్షలకొలది పంచములు అన్యచురీతు లగుచున్నాను. ఆంధ్రుల దేశవీలైక జీవనమును, సర్వనిరతియును, కార్యోత్సాహమును, నిజమిత్రముగు సమస్య పరిష్కారమునకు తోడుపడుననియు, వారి యుద్వేగమునకు తిప్పక తోడు పడుదురనియు, నాకు దృఢమైన విశ్వాసమున్నది.

ఆ. నారాయణ రావు.

మేడూరు చానల్ ఓవర్స్యూరు.

తప్పిరీకులు-తూములు.

మేడూరురయితుల ఇక్కట్లు.

నితటిసామన వర్షములేమిటి కాలువలకు నీరురాక కంటలు నశించినవని కొందరను. ఈ వర్షవరకు కృష్ణానది కంటలు కట్టల నానకొని ప్రవహించుచున్నది. కాలువలకు నీరుసమృద్ధిగావలదిగాని తూములులేచి రయితుభూమికి నీరుపెట్టుకొనుటకు మాత్రము వాడుకలేదు.

నాగు కేటి కాలువకు పరంకీలాక్షణకు ఎగువను పుట్టిన మేడూరు ఛానల్ అను చిన్న కాలువయున్నది. ఈ కాలువమీద నధికారియే రావులపర్తి. మూల్యసారాణి యను పేరుగల ఓవర్స్యూరుగాడివై యున్నది. ఈ కాలువకు మేడూరుపాలిమే రలా పుట్టి చెన్నురువానిపాలెము పొలముసాగుటగాను ఏర్పడిన తూము ఒకటి కలదు. ఈతూమును 15 రోజులక్రిందకు మా ఓవర్స్యూరుగాడు మూయించివేసినాడు.

దైవసహాయమే లేనియెడల నీడెబ్బతో రయితులు యొప్పుకొనిన లేతవరిమొక్కలు చచ్చిపోవలసివచ్చే. కాని భగవంతుని కృపవలన ఈ తూము మూసివైకనోజునకే వర్షము సమృద్ధిగా కురిసి కొన్నిరోజులు నీటిలేమిడి కన్పించుచుండలేదు. తిరిగి నదిచేత నీరులేక ఎండిపోయెను. మాతా తూమువలన తడియకలసి భూమియందుంటే నదిరు ఓవర్స్యూరుగాని (ప్రార్థించనేగిరిమి. అంతట ముక్తీకండి సంభావనము జరిగెను.

మేము:—అయ్యో! మా తూము మూసివైచి 15 రోజులయినది. కాలువలకు నీరు సమృద్ధిగా నెప్పుడు వాభూము లెండిపోవునని తట్టినది. కృష్ణలో అతూము తెరవనియెడల నష్టము సంభవించును.

ఓరు:—మీరు దిగువనున్న భూములవారికి మీరు నీరు పోనిచ్చుటలేదని వాడు తెలిసినది. మీరొక్కరు దగిలముల తూము చక్కగా మూయించినాడు.

మేము:—అయ్యో! అట్లుకాదు. ఇదివరకు వర్షము లేమి లేతను మీరే నిర్ణయించబడిన చిన్నతూమువలన ప్రవహించు నీరు దగ్గరలోనున్న భూములకు మాత్రమే సుపావును చేతను, పిలవరన్న రయితుకు చాలనిమాట వాస్తవమే. కాని మొన్నటి వర్షములే మీరు తూము మూయించినను నింతవరకు భరింప గలిగితిమి. తూము మూయింటే అందరిభూము లెండినవి. కొందరుకు నీరుపోని కారణములే తూముమూసి అందరకు నీరు లేకుండవేసి వాడుకుట సహేతుకముకాదు. మాకర్థమగుటలేదు.

ఓరు:—మొన్నటినిటియెడలలో అతూము క్రిందభూమిగల పాలెముకరణముగాదు వచ్చి అతూమువలన భూములు తడియుటలేదనియు గండికొట్టుకొని తడుపుకొనుటకు ఉత్తమ పీయదనియు, నిన్నుఅడిగి క్రి దటివర్షము తప్పిరీకు భాగ్యశేషమును ఈసంవత్సరము తప్పిరీకుడెప్పుడు తిసికొని మిగత వైక మిచ్చురి వాడుకు 50 అ నోటు ఇవ్వబోగా గండి పెట్టుకొనుటకు మాత్రము వీలులేదని చెప్పినాడు. అంతట ఆకరణం పెట్టోయి యంతవరకు రాలేదు. ఆయనవచ్చి మాటలాడినపుడు చెప్పెదను.

మేము:—అట్లువేదలేదు! నిర్బంధమా యేమి? ఈ రోజున తూము తెరవయెడల నష్టము సంభవించును కాబట్టి తెరవ వద్దెదను.

ఓరు:—వాడు పరియన్నది. పర్యాయతిన అలాచించెదను. ఇక మీరు కర్తుడు.

ఈ సంభావనమును బట్టి మేమియ్యవలసిన తప్పిరీకు వైకము సమర్పించినకే తూము తెరవరని తేలింది. దైవము చే ప్రసాదింపబడిన నీటిని మాభూములకు పెట్టుకొనుటకు మీరు ఆలోచించున జేమి? మాడుపు సమర్పించే వరకు వీరిఆలోచన అంతముగాదు. ఈలోపున సంభవించు నష్టమునకు రయితు చచ్చిపట్టుండలేకు. ఇటువంటి అన్యాయములు పెట్టుకొనిగనను రహితు డి. పి. డబ్లి యు వారికి నష్టమై యుండక తప్పదు. ఇదివరకు అనేకంల వీరిమీద ఫిర్యాదులుచేసి బయ్యుచున తేకపోవుటయే కారణము. కృష్ణలో ఇలాగేవక పోర్డు తెరవడిగాని రయితునకు నష్టములు గలుగదు.

యలమంచి-అంకయ్యచౌదరి.
మేమూరు. గుల్లపల్లి-నాగయ్యచౌదరి.

కర్ణాటక సభ

శాసనసభ్యులకు విందుచేయుట

కన్నడభాషయు కాకపోయినను కర్ణాటక విషయములందు సావధాని గల నియోజిత శాసనసభ్యులకు మొన్న సాయంకాలము కర్ణాటక సభవారు విందుచేసిరి. మా|| భావ బహదూరు అబ్దుల్లా హాజీ కాసీము సాహెబు, మా|| మాధవను రాజు, మా|| పి. శివరావుగార్లు విందుకు విచ్చేసిరి. అనారోగ్యముగా నుండి టిచే మా|| ఎన్. కుబ్జారావుగారు విందునకు రాజాలరైరి.

కె. యు. కృష్ణారావుగారి "కొపినూరు" భవనమున విందు జరిగినది. కర్ణాటకులును ఇతరులును చాలమంది వచ్చిరి. వాల్మీకివేమగిరిఅయ్యగారు, ఆర్ ఆనుబద్ధు, మహమ్మదు ఇబ్రహీముసాహెబు, పి. నారాయణమూసన, డాక్టరు నంజుం డరావు, ఎన్ గురి సామి శే. ప్రి, పి. సంబంధము మొదలగు యారు, వి. వి శ్రీవాసఅయ్యగారు, సి.ఎస్. గోవిందరాజ మొదలయారు, జి కృష్ణస్వామి అయ్యగారు, వి. రంగవడవేల మొదలయారు, ఎన్. కె.గుగ్గోపాలశెట్టిగార్లు మున్నగు ప్రముఖులు కలవును వచ్చియుండిరి

స్వాగతోపవాసము

ఫలహరణము, గాంధీ, భాయాకటముకు తీయట మన్నగువి జరిగిన పిదప రావుసాహెబు డాక్టరు యు. రా మారావుగారు స్వాగతోపవాసమును చేసిరి.

ఇంతవరకును కర్ణాటకులు శాసనసభలను గూర్చి తగిన శ్రద్ధ పుచ్చుకొని యుండలేదు. శాసనసభలందు కర్ణాటకుల సభ్యుల చాల స్వల్పముగా నుండెను. అప్పట్వరకును నీసారి కర్ణాటకులు నలుగురు శాసనసభ్యులుగా నుండుట కట్టినంతి నది వారిలో కొందరు కర్ణాటకులు కాకపోయినను కన్నడ భాషతో నధికమగు సంబంధము కలిగినవారగునన్నారు. మా|| పి. శివరావు, ఎన్. కుబ్జారావుగార్లు కర్ణాటకులు. వీరి మాన్యభావ, కర్ణాటకభావ. మా|| భావబహదూరు అబ్దుల్లా హాజీ కాసీము సాహెబుగారు కర్ణాటక భావములని దక్షిణ కన్నడ జిల్లాలో జన మొందిరి. వారి కుటుంబ మూడుండుల మన చిరకాలమునుండి నివసించుచున్నది. మా|| కొల్లంగోడు మాధవను రాజుగారు మాకు పేరులు. తరిసర మందలవాను లు గాన వారిని ప్రతినిధులుగ జే మంగీకరించితిమి. మా కుండలమును గూర్చి వారు ఎక్కువ శ్రద్ధ వహించినవారు. ప్రజల విశ్వాసమునకు పాత్రులైన ఈ నలుగురు ప్రతినిధుల సహాయము భావింకే కుక్కప్రదము కాగలదు. ఈ సంవత్సరమున కన్నడభాష గూర్చి యిందుక తెలుపగోరెదను. ఈ సభ స్థాపితమై ఒకవత్సర మయ్యెను. వైసురు, కొడగు, చెన్నపురి, హైదరాబాదు, బొంబాయి మున్నగు హిందూభాషాలోని యితర రాష్ట్రములనుండి 10,525,789 గురు కర్నాటకులు కలరని నేను తెలిపిన మీకు వింతగా తోచవచ్చును. కన్నడభాషను వీడి బొంబాయి, హైదరాబాదు, తిరువాన్కూరు, ఉత్తరప్రదేశ్, మున్నగు ప్రభుత్వములకు పోయి నివాసముల నేర్పరుచు కొనినవారు కాకపోయినను మాన్యభావను ఆచారములను మరచి ఆయా భాషల వేషభాషలను ఆచారములను ఆలంబించుచున్నారు. ఇందువలన వీరియితరులను మ్యులమును పోలివేయునగుమాన్యభావ సౌందర్య స్వభావ నుస్వరములను గోటుపోవుచున్నది. నయేల యాభావ సరికయింప జేయదగిన వన్నియును పోవుచున్నవి. ఇట్లుపేక్షించిన కొన్నిదశలు గడచునరే! ద్రావిడ భాషలందు కర్ణాటకము తనకుగల పున్నతస్థితిని గోల్పోవుటగూడ తటస్థిత గల దను భయము కలుగుచున్నది. ఇట్టి దిర్ఘకాల నిరోధించుటకును కన్నడభాషను మాటలాడు వారియందై క్యమును కలిగించుటకును కర్ణాటక భాషను వాఙ్మయమును చదువుటయందాసక్తి కలిగించుటకును కర్ణాటకుల స్థితిని చక్కజేయుటకు నొకవత్సరము క్రిందట నీసభ చెన్నపురియందై వర్తించుచున్నది. కర్ణాటక రాష్ట్రము తగ్గిత్రేయముగ నేర్పరుచబడునట్లు చేయుటయే మాముఖ్యా క్యమైనను తగ్గుకుము కర్ణాటక విశ్వవిద్యాలయమును బడయుటకు మాత్రమే మేము సర్వవిధముల పాటుకడుచుంటిమి. ఇందులకు తామందరను తోడ్పడవలెనని కోరుచున్నాను. ఇది అల్పమైనను ఆ మాన్యము కాదు. ఇందులకు విధాన మింకను పూర్తికాలేదు. పుత్తియెంతవరకే మీ ఆలోచనను సహాయమును సహకారమున చేపట్టించెదను. శాసనసభయందు మీ స్థితికాలము పూర్తి

యగు లోపల మీరు కర్ణాటకమునకు కొంత ఆసక్తిగలుగుటలు బడయుగలుగుదు రనియును మీవర్తకు సంకల్పవీరో! (అశం సంత గలుగుదుమనియును ఆనించుచున్నా మని రామారావుగారు వ్యవహరించిరి. ప్రజలకందరకు నుతయోగపడునట్టి వ్యాయమును ఆలోచింకరాచారిగారు కన్నడ భాషలోనికొమ్మొని పిచ్చుట సభాకార్యదర్శి కోరగా ఆర్ నారాయణయ్యగారు గూడ కొన్ని విషయములను తెలిపిరి. వాటివైషమ్యములు లేకుండ గాధుగను నైకమత్యమును కలిగింప నలయునని సభవారు మాన్యముగా కోరుచున్నారు. వాటిమత భేదములున్నను విక మత్యమును కలిగించుటకే ఈ సభ ఏర్పరుచబడెను. ఈ సభ ఆదరింప బడవగినదని అతిథులకు తోచినచో వారందులకు సహాయము చేయదగును. కర్ణులు చేసిన సత్కారమున కతి థులు కృజ్జులుగానుండుటయే వారికి రక్షణము. శాసనసభ్యులు లేమ విధుల ననుకూలముగ నిర్వహింప గలుగుదురు గాక యని కోరెదనని ఆయ్యుంగారు నడిచిరి.

అతిథులకు స్వాగతమిచ్చుచు సరసింగరావు, జే. అబ్దులా జీరావు, రాజగోపాలా చార్యులుగార్లు గూడ మచ్చటించిరి. అతిథుల కక్షమున మొదట మా|| మాధవను రాజు గారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి. వారు రైలుకు తొందరగ వెళుట కలసి యుండెను. కర్ణాటక సభవారు మహాపూర్వకముగ స్వాగత మొసంగినందుకు వారు కందనము లప్పించిరి.

మా|| పి. శివరావుగారు

శివరావుగారు దీర్ఘముగ నువ్వనించిరి. కర్ణాటకులకు ప్రత్యేక రాష్ట్రము లభించుట నులభము కాదు. కర్ణాటకులు భాషానం దంతటను చెడుపోయియున్నారు. వీరి సందరిని సమహృత్తుట చాల కష్టతరమైనకార్యము. ఆంధ్రులు బల్లారిని తిరురాష్ట్రమున చేర్చుకొన ప్రయత్నించుచున్నారు. ఆంధ్రులలో చేరుటకుగాని, కర్ణాటకులలో చేరుటకు గాని బల్లారివారికిను నిశ్చయించుకొని యుండలేదు. (ప్రస్తుత నియోజింక బడిన సభ్యుల కాలపరిమితి ఎంతవరకు ముగియునో తెలుప నీలులేదు. గాన ప్రతినిధులందరను వైషమ్యములకు నీడి భేమునకు పోలుచేయుటకు ప్రయత్నింప దలసిని మా|| శివరావు గారు నడిచిరి.

మా|| భానుబహదూరు

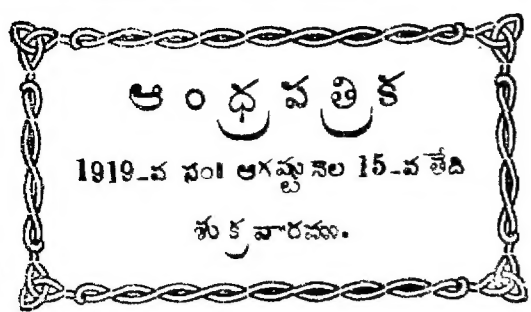
అబ్దుల్లా హాజీ కాసీము సాహెబుగారు:—నేను దీర్ఘ కాలము సభ్యుడనుగా నుండుట తటస్థింపదు. ఈ స్వల్పకాల మందైనను సభ లంక గ జరుగవు. వాదక వైసరివరకు నేను వుండేదెదను. ప్రతినిధులందరు నైకమత్యముతో నుండుటయే కర్తవ్యమని సాహెబు గారు నడిచిరి.

గోదావరి లంక పొగాకుచుట్టలు

గోదావరి లంక పొగాకుచుట్టలు మా కంపె నీలో వెలకు బహుసరమముగా దొరకును. మంచి కనివారివల్లను అనేకరకములు తయారు చేయబడుచున్నది. వలయువారు యీ క్రింది అడ్రస్సునకు (వ్రాసిన వి.పి.గా కంపెనును. చుట్టల సాంపిల్లు, వాటిఫరలు కోరినవిదట కంపించడ మవును. చిరు నామా:- ప్రొవైట్రీకు, గోదావరి లంక సిగర కుక్క, మామిడి, కృష్ణాజిల్లా (1725)

4-oz. 8-oz.
Re. 1-12. Rs. 3-12.
VITAFER "PICKS YOU UP"
the more quickly and the more surely because at the same time IT BUILDS YOU UP. The nerves are FED, not merely stimulated; the blood is enriched; and the entire system revitalised.
Obtainable from
SPENCER & CO. LTD.,
MADRAS & BRANCHES.

కృష్ణా డెల్టా భూములు

రయితుల కష్టములు

కృష్ణా డెల్టా యందు రయితులకు అసంతృప్తి గారణములు పెరుగుచున్న వని రయితుల యాందోళనము తెలుపుచున్నది. ఈ యాందోళనము నకు గారణము పాలకు లవలంబించుచున్న సంకుచితవిధాన మని వ్యక్త మగుచున్నది. కృష్ణానది కానకట్టు కట్టుటవలన 1917-18-వ సంవత్సరము లందు 723,878 యకరములు మొదటిపంటకును 5578 యకరములు రెండవపంటకును సాగుయినవి. కృష్ణా డెల్టా క్రిందను సాగుగాదగినవి 10,00,000 యకరముల భూములు గలవు. ఇప్పుడు 724,000 యకరములు సాగుచున్నవి. డెల్టావిధానమువలనను 725,000 యకరములు మాత్రము సాగునగును మిదింపువేయబడినది. మిదింపునకు మిచి సాగునగుచున్న భూములను మాగాణి పంటనుండి తొలగించుటకై పాలకులు యత్నించుచున్నారు. సాగునకు లాయకుగనున్న కేషించిన 1,70,000 యకరములకు నీటియారామునుగలిపించుట వివేకముగాని సాగునుండి భూములను దొంగించుట వివేకముగాదు. ఇప్పుడు సంవత్సరమునకు కృష్ణా డెల్టా భూములందు 5 కోట్ల రూక్యముల పంట పండుచున్నది. డెల్టా భూములవలనను 1917-18 నందు 4,73,920 రూక్యముల తీసువయును సిస్తును వసూలైనవి. ఈ సాగువలన నాయేను 28,91,211 రూక్యముల సకరాదాయము ప్రభుత్వమునకు గలిగినది. ఈ యాదాయము 1916-17 కంటెను 1917-18 నందు రూ 1,85,703 లు పెరిగినది ఆనకట్టుకు నీటి కాలువలకు వ్యయము చేసిన 260 లక్షల మొత్తమునకు వడ్డీ రూ 5,31,993 లు పోను రూ 23, 9218 లు నికరమైన లాభము ప్రభుత్వమునకు గలిగినది 100-కి 14 1/2 శాతము ప్రభుత్వమునకు సాగునకు లాభము గలిగినది. డెల్టానలకై 1917-18 నందు ప్రభుత్వము వారు రూ 1,26,586 లను వ్యయముచేసిరి. ఈ వ్యయమైనను చిల్లరకనులకు చేయబడినదిగాని పెద్దపనులకు జేయబడలేదు. గతసంవత్సరమునందు కృష్ణా డెల్టా కాలువల మీదను రూ. 5,74,89,712 విలువ గల 53,28,773 బిల్లులపనులు తీసుకొనిపోబడినవి. పరకుల రాధారియందు ఒక సంవత్సరము నందు అయిదు రెల్లు పెరిగినవి. డెల్టావిధానమువలన సాగుబడి భూములు వృద్ధియగుటకును నీటి రాధారి సాధనములు వృద్ధియగుటకును సాధనములు గలవని పై లెక్కలు విశదము చేయుచున్నవి. డెల్టాభూములనుండి వచ్చిన 21 లక్షల లాభమును ప్రభుత్వమువారు సామాన్య వ్యవహారములకై విని యోగించుచున్నారు గాని డెల్టా ప్రజలలాభము నకుగాని డెల్టా విధానమును వృద్ధిచేయుటకు గాని వ్యయముచేయుట లేదు. డెల్టా ప్రజల గమనాగమనముల కవసరమైన నీటిమార్గముల కై నను సొమ్మును వ్యయముచేయుటలేదు. మీదు మిక్కిలి రైలుసెస్టును విధించి రైలుమార్గములను వేయుటకు యత్నించుచున్నారు. ప్రభుత్వము వారు రాబడిని నేవిధముగ నుపయోగించినను

ప్రజల సౌఖ్యమును ప్రజల రాబడిని వృద్ధిచేయుటను గమనించియుండిన రయితులయందు యాందోళనము ప్రబలియుండదు. ఇప్పుడు రయితులకుగల కష్టములన్నియును నీటి పారుదల సవ్యముగ లేవందునను డెల్టా ప్రజేతములందు రోడ్డులు బాగుగ లేవందునను గమనించుచున్నవి. డెల్టావిధానమును వృద్ధిచేయుట డెల్టారయితుల సౌఖ్య సంపదలను వృద్ధిచేయుటకు నీటి సప్లయని వృద్ధిచేయుట సాధనముగాని నీటి సప్లయని తగ్గించుట గాని సాగుబడి భూములను తగ్గించుటగాని సాధనము గాదు. నీటి సప్లయ చాలదని ప్రభుత్వము ప్రచుటడి పాలకులు వారు మార్గముల నవలంబించిరి గాని సవ్య మార్గముల నవలంబించ లేదు. భూములను ఏ. బి. క్లాసునుగ విభజించుట ఆయకట్టునుండి సాగుబడి భూమిని తొలగించుట మొదలగు పద్ధతులు పాలకు లవలంబించిన సంకుచిత విధానమునకు నిదర్శనముగ నున్నవి. ఏ. బి. క్లాసుల విభజనము ఆయకట్టునుండి భూములను తొలగించుట న్యాయవికల్పములని పాలకులు గ్రహించి రకటకు వారవలంబించిన కద్దతిని దిద్దుకొనుటయే విద్యమముగ నున్నది. రయితుల యాందోళనము వలన ఏ. బి. క్లాసుల విభజనమును పాలకులు తీసివేసిరి. ఆయకట్టునుండి లక్షల యకరములను తీసివేయ వలయు నను సంకల్పమును మానుకొని కొన్ని వేల యకరములను తగ్గించుటకు సాధనములను నిర్మించుటకై పాలకులు ప్రయత్నించుచున్నారు. డెల్టావిధానమును బాగుచేయుటకై ప్రభుత్వమువారు రెవరే సాధనమును జెప్పిన దాని నవలంబించుటకై ప్రయత్నించుచున్నారు. ఆమార్గముల నవలంబించుట వలనను రయితులకు గలిగెడి నష్టములను నధికారులు యోచించుటలేదు. రెండు యకరముల భూమి గల రయితులొక్క భూమిని ఆయకట్టునుండి తొలగించిన రయితు జీవనాధారము లేక అల్లాడుట సంభవించుచున్నది వందల రూక్యములను వ్యయముచేసి కష్టపడి కల్లపు సాగునకు లాయకు చేసిన భూమిని మొరక భూమికి మార్చిన గలిగెడి నష్టమును నధికారు లూహించజాలరు. ఈ మార్గము కేవలము అసంతృప్తిని గలిగించుటకు గారణమగుచున్నది. సిద్ధాన్నమును దీసివేసినపుడు మనుజులకు గలిగెడి అసంతృప్తికి మితిమీర లుండవు. డెల్టాభూముల విషయమై ఇప్పుడు పాలకు లవలంబించెడి పద్ధతులు కొందరి రయితుల సిద్ధాన్నమును దీసివేయుటకు సాధనములుగ నున్నవి. ప్రభుత్వమువారు రీమార్గమును పరిత్యజించి రయితుల సంతృప్తిని జేక సౌఖ్యమునకును సాగుబడి భూమిని పెంచుటకు ప్రయత్నించుట వివేకముగాని తగ్గించుట వివేకముగాదు. సాగుబడి భూమిని పెంచినగాని ప్రజల జీవనోపాధి కవసరమైనపంటలు వృద్ధిని బొందనేరవు. ప్రభుత్వమువారు పంటలను వృద్ధిచేయమని ఉత్తరవులను జారీచేయుచున్నారుకాని భూమినిపంటలకు ఉపయోగము చేసెడి పద్ధతులను విశాలదృష్టితో యోచించుటలేదు. కృష్ణా డెల్టా యందు గలిగిన 50 ఏండ్ల యందు ప్రజలు 100-కి 80 వంతున వృద్ధిని బొందిరి. ప్రజాభివృద్ధికిదగిన రీతినిసంపదలు పంటలు సయితము వృద్ధినిబొందినగాని ప్రజాపోషణము దుర్లభమగును. భగవంతుడు ప్రసాదించిన నీటి నిధుపాయములను సంపూర్ణముగ వికసించ జేయుట ప్రభుత్వమువారి ధర్మమని పాలకులు గ్రహించవలసియుండును. ఈధర్మమునింతవరకును ప్రభుత్వమువారు బాగుగ నిర్వహించుట లేదని విచారణ లందరును సంగీకరించుచున్నారు.

కృష్ణా డెల్టా నీటిసప్లయ ప్రభుత్వము వారు రిపుడు నిర్ణయించవలసిన విషయము ప్రస్తుతముగల డెల్టావిధానము నే విధమున వృద్ధిచేసిన సాగుబడి భూమి వృద్ధియగును, సాగునందు గల భూములకు నీటి సప్లయ పరిగౌవచ్చునను విషయములై యున్నవి. కృష్ణానదినుండి సముద్రమునందు జేరుచున్న నీటిని పంటలకై యుపయోగించవలయును. నీటి పారుదల కేర్పగిన కాలువలను పారుదలకు తగినవాటిని జేయవలయును. కృష్ణాజలముల నుపయోగించుటకై రెండు విధానములు యోచనయందు గలవు. మొదటిది కృష్ణా రిజర్వాయరు విధానము. ఈ విధానమును ఆచరణమునందు బెట్టుటకు అయివారుకోట్ల రూక్యములు గావలయును. దీనివలనను జరులకును ప్రభుత్వమునకును గలుగగల లాభము వేరొక వ్యాసమునందు విమర్శించబడును. రెండవ విధానము ఆనకట్టుమీదను పెద్దతలుపులు వేసి నీటిసప్లయని వృద్ధి చేయుట యై యున్నది. ఈ పద్ధతి నవలంబించుట వలనను 50,000 యకరములు సాగునకు రాగలవని మదింపు వేయబడినది. ప్రస్తుతము గల లోపములందు ముఖ్యమైన లోపము నీటిపారుదల కేర్పగిన కాలువలయందు గలదని నీటి కాలువలను బంజీలింపిన వారంగీకరించుచున్నారు. ఈ కాలువలు తాత్కాలికా వసరములను బట్టి కల్లపు ప్రజేతములయందును పంకర టింకరలుగను ప్రవ్వబడినవి. కాలువలయందు పారెడి నీరు పంటచేలకు సజావుగ పారుట లేదు. నీరు వ్యర్థమగుచున్నది. లోమట్లమున పారుచున్నది ఈ లోపములన్నియును పాలకులు నీటి పారుదల విషయమై విశాలదృష్టి విధానము నవలంబించినందున గలిగినవి. ఇప్పుడయినను సంకుచిత మార్గమును వదలి విశాలమైన మార్గమును నవలంబించుట యవసరమని పాలకులు గ్రహించుట యవసరము. డెల్టా విధానము న తియును బాగుచేయుటకై పాలకులు యోచించిన స్వల్పమైన వ్యయముతో రయితులకు ఇబ్బంది లేకు 50,000 యకరముల సాగును వృద్ధిచేయవచ్చును. 1. ఇప్పుడుగల కాలువలను బాగుచేయుట 2. కాలువల కట్టలను మెచ్చుచేయుట 3. కాలువల చివరను నీరు వ్యర్థముగ పోకుండుటకై తలుపుల నేర్పరచుట 4. కాలువలను మొరక ప్రజేతములందు త్రవ్వట 5. పంజాబునందు వాడుక యున్న నీటిపారుదల విధానమునందు వలె కాలువలను వెడలుపు చేసి పొడుగు తగ్గించి వెడలుపు తూములను పెట్టి పంతులను బట్టి నీటిపారుదలను జేయుట. 6. పెద్ద కాలువలన్నియును రాధారికి తగిన రీతిని నేర్పరచుట. ఈ పద్ధతులన్నిటిని నిడివరకు డెల్టానందు యందు ప్రవేశము గల ఎంజినీయర్లు ప్రభుత్వమునకు సుితవరది యున్నారు. కాని ప్రభుత్వము వారికి దూరదృష్టి లేవందున నీ పనులను తలపెట్టుట లేదు. ఈ పనులను కొనసాగించుటకై 20,00,000 రూక్యములు గాని కొంచెము మెచ్చు సొమ్ముగాని వ్యయము గావచ్చును. యకరమునకు 20 రూక్యముల పంతున రయితులు పల్లపుభూమికి సొమ్మును జెల్పించుటకు సిద్ధముగ నున్నారు. ఇందు వలన రూ 10,00,000 లు వసూలగుచున్నది. సంవత్సరమునకు నీటితీసువ వలనను రూ 2,50,000 వసూలు గా గలదు. ఈపద్ధతి నవలంబించుటవలనను ఆయకట్టునుండి ఒక యకరము భూమి నైనను తొలగించవలసిన యవసర ముండదు. డెల్టారయితు లందు ప్రజలుచున్న యశాంతి చల్లారగలదు. జేతమునకు ప్రభుత్వమునకు లాభము గలుగగలదు. కృష్ణా డెల్టా విధానమునకై ప్రభుత్వమువారు

ఒక మాసిక్యము:— మొగతు కట్టుకొనుటలో నిద్రవల
నొక మాసిక్యము దొరకెను. అది 45 రతుల బరువు కలదు.
అది ఆకృతియం జేసి నిద్రించుచుండ జేసి ఆత్మవ్రత్యమైనది.
దీనికి 10 లక్షల మాస్యములను ఖరీదు కట్టుకొన్నాడు. ఇంక
కంటె పెద్ద దిదివరకు మొగతులో దొరకెను. 1898 లో 75
రతుల మాసిక్యము దొరకెను. కాని దానిని సావబట్టి నవ్వును
దానికల తగ్గెను. 15 రతుల మాసిక్యము నొక బానిని స్వారిను
కొదర్మనములో 20 కేల కానుల కమ్మరి.

విదేశ తంత్రీవార్తలు

(రైతు - ఏకైక)

ఇంగ్లాండు

ఇండియా సంస్కరణములచట్టము

జాతీయముల మీద విచారణ

బ్రాహ్మణత్వముల అభిప్రాయములు

లండను, ఆగస్టు 11:—జాతీయముల మీద విచారణములకు సంబంధించిన బిల్లును ప్రతినిధిసభ (ప్రత్యేకసభ) ప్రతినిధిసభకు తీసికొని వెళ్ళింది. బిల్లును ప్రతినిధిసభకు తీసికొని వెళ్ళింది. బిల్లును ప్రతినిధిసభకు తీసికొని వెళ్ళింది.

మితవాదుల అభిప్రాయములు

జాతీయముల మీద విచారణములకు సంబంధించిన బిల్లును ప్రతినిధిసభకు తీసికొని వెళ్ళింది. బిల్లును ప్రతినిధిసభకు తీసికొని వెళ్ళింది. బిల్లును ప్రతినిధిసభకు తీసికొని వెళ్ళింది.

ద్యం ద్వారా కొరతము.

భారత రాజకీయముల దృష్టికి తెలియజేయుటకు వాడుక నామ సంవత్సరములకు ప్రత్యేకముగా గావున, వాడుక సంవత్సరములకు ప్రత్యేకముగా గావున, వాడుక సంవత్సరములకు ప్రత్యేకముగా గావున.

అధికలాభములు.

బిల్లు విషయమై చర్చ.

లండను, ఆగస్టు 11:—వర్తమాన అధికలాభముల తీరుకుందే చేయుటకు ప్రభుత్వము వాడుక సంవత్సరములకు తీసికొని వెళ్ళింది. బిల్లును ప్రతినిధిసభకు తీసికొని వెళ్ళింది.

లండను, ఆగస్టు 15:—మొదట 25 మిలియన్లవరకు కాని కోట్లను బిల్లు 50 మిలియన్ల వరకు పెంచబడింది. ఇంట్లకు వరమిచ్చు చేయుటకు 3500 పాకుల కోరిక. 2500 పాకుల కోరికను దానిలో చాలాభాగము మిగులుతుంది.

బిల్లును నిరాకరింపవలయునని కోప్పడి కోప్పగాన నభయంకు ప్రతిపాదించింది. ఇందులకు ప్రభుత్వము ముందేదని వారు నడిపిరి. ఇందులకు వర్తమానము చూపుకొనుట.

యూనియన్లు వర్తమానము కోప్పడి కోప్పగాన నభయంకు ప్రతిపాదించింది. ఇందులకు ప్రభుత్వము ముందేదని వారు నడిపిరి.

ఆంగ్ల దేశపు ఆర్థికదశ.

మాటరాఖ్యము.

లండను, ఆగస్టు 12:—విమానదళము విషయమై యెక్కువభాగపు ఆరుమన్నది చెప్పిన విషయము మరికొందరి కామ్యునిస్టులలో జరిగినట్టి గాన నడిపిరి. ఏడాదికి 50 వేల విమానములకు తయారీచేయుటకు యుద్ధరాయకాలమునకు ఏర్పాటులు జరిగెను.

లెక్కలలో మోపుకొన్నవలెనని నాడేదనెను కాని మరికొందరి (బాధ్యులలో) ప్రత్యేకాధికారి ముచ్చటించెను 5060 వే. పాకులకు లెక్కలు చెప్పవలసి యుండునని వర్ణన ఆకామెలు కమిటీవారు నిర్ణయించిరి గాని వర్తమానము కొరకు వారు తెలియజేసిన మొత్తము 235 పాకుల మాత్రమే యుండునని తెలిపెను.

అస్థితిగతులు బయటపడిన వెంటనే యుద్ధకార్యాల యుద్ధమునకు, ప్రైవేటువారు విమానములను కట్టాల్సిన విషయమై మరికొందరు చేయకలయునని ఉత్తరువు చేసిరి. చర్చి హి క గా రి నం గ తి ని స భ్యు లకుచెప్పిరి. అధికాధికారి గురించి వాడుక తెలిపి: ఆగ్లోలకు 81 వ తేదికి లెక్క నడిపారము నందరి యందే ఒక ద్విగే రుండునట్లు మే మేర్పాటు చేసితిమి. విమానదళము ఒక స్కెచ్ ద్రవం ఉండును. 400 వేలయందే జర్మను తునములు ఖయిరి లింకను ముందుగా నున్నాను. వారిని కాపుగాయుటకు లక్ష మంది సైనికులు కావలయును. తురుష్కలను స్వదేశమునకు పంపిచేయుటకు అధికారు లంగీకరించిరి. జర్మనులను స్వదేశము నకు పంపు విషయమై యుద్ధసభవారింకను ఉత్తరువుయ్య లేదు. లక్షయందే సైనికులను పోషించ వలసి వచ్చునున్నది. అందులో 20 వేల మంది బ్రిటిషు సైనికులు మొహా లేమియలో గలరు ఇందులకు సామ్య ఎక్కువగా ఖర్చు ఆరుమన్నది ఆక్షేపించుచున్నాను. కాని అక్కడివారు సైనికులకు తగ్గించుట కోప్పగించుటలేదు. నాయుధపు బండ్ల, విమానముల, టాంకుల సాహాయ్యముతో నక్కడ జేర కాంతిని కాపాడుటకు సీలైనాను యుద్ధకార్యాలయము వాడు యోచించుచున్నాను. తత్ఫలమున యేర్పాటుల నలన ప్రభుత్వము ఈజిప్టుగానున్న 70 వేల మందిలో కొందరిని తగ్గించ వలె చూచును. నిర్ణయం లో నిప్పును 60 వేల

మంది సైనికులున్నాను. యుద్ధమునకు మూడు 30000 మంది మాత్రమే యుండును. ప్రభుత్వము వారిని తగ్గించుటకు సీలైనాను అక్కడి కార్యనిర్వాహకాధ్యక్షులు చెప్పుచున్నాను. ఇండియాలోని సైనికులను సీతుకు పంపించేవరకును వారును, వారికి బతులు వచ్చినవారనుకూడ అక్కడ నుండవలయును. బెల్జియం తిరిగివారు చాలమంది వైద్యులలో నున్నాను. సంకలిపందగ్గులు తిట్టుచున్నది. అందులకు ప్రభుత్వము ఖర్చు తగ్గించుటకు సాధ్యముకాదు. సాధ్యమైనంత త్వరగా సైనికులకు ఇంగ్లాండుకు తీసికొనివచ్చి పరిశ్రమలలో ప్రవేశపెట్టుటకు ఖర్చు తగ్గించుటకు సీలైనవలెను. దీనిని చూచుచు ప్రభుత్వము వారు యోచించుచున్నాను. ఇదివరకు చేయవలయునని కోప్పడి యేర్పాటులకు ముగిసి యైనక ప్రభుత్వపు ఖర్చుకు తగ్గించవలయునని చెప్పుచున్నాను నడిపిరి. యుద్ధమునకు పూర్వముండింక సేతు తిగి నిలుపుచేయకలెవరి వత్సరమునకు 600 మిలియన్ల 750 లక్షల పాకులకు వ్యయముకాగలదు. కాని ప్రభుత్వము 250 లక్షల పాకులకు మించకుండ సేతు కావలసిన తాత్కాలికపు యేర్పాటులు చేయవలసినది జనరలు ప్రైవేట్ గాని వాడు కోరిరి.

ఆఫ్ఘనును యుద్ధము.

వైద్యపు యేర్పాటుల లోపములు.

లండను, ఆగస్టు 12:—సర్ హెన్రీ బల్ఫోర్ గారు లండను ప్రెస్సుకు ప్రత్యేకముగా వాడుక ఆఫ్ఘనులలో యుద్ధము చేయున్న సైనికులకు వైద్యపు యేర్పాటులకు లోపము తీసుకొని వెళ్ళింది. వారు ప్రెస్సుకు ప్రత్యేకముగా వాడుక ఆఫ్ఘనులలో యుద్ధము చేయున్న సైనికులకు వైద్యపు యేర్పాటులకు లోపము తీసుకొని వెళ్ళింది.

ప్రాములు విచారణ.

లండను, ఆగస్టు 12:—ప్రాముల గాని విచారణ నేడు కూడ జరిగెను. ముద్దాయిని ప్రాములకు చేసిరి. వైద్యులకు సంబంధించిన యేర్పాటులకు కోసము ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ముందుండి ఆతడు ప్రైవేటు దయావాక్షిణ్యములతో హింసించెను. ముద్దాయి తొడు ప్రత్యేకముగా నేరము చేసింట్లు చెప్పుకోలేదు. కోరిలమిదొంగనంబయితి నట్లు ఆతడు చెప్పుకొనెను. ఆ గోం ఎరిగో తెలియుట కాధారములు లేవు. చూసొయక వారిని వత్తురీతిలో కేసుయ్యిరి: పాతినీ యొప్పుకు కర్మచేయుటలేదు. తరువాత సభకు కొన్ని యేర్పాటులు చేయించెను. ముద్దాయి తనకర్తవ్యసారము కోసుటకు కోడ్పుడెను. విరోధి తులకంట్ల ఇండియనులలో తత్ఫలములను జూడెను. ఇండియనుల కోసుచుండిరి వాడెడినాను. వారస్య తేకపు కిరొస్టినితికి ఆలవాటుపడియున్నది. ఇదియే వాని తత్ఫలమునందే చనిపోవుటకు కారణము. కోసము ఆత సంతకృతము బగల్చియున్న డిపార్టుమెంటు జబ్బుచేసి జబ్బుములకు చనిపోయెను. వైద్యులకు ముంకెనుండెను. అక్కడనున్నానెను. కోసు లక్కడ నే పడి యుండెనాను. అట్లు తీసుకొని చేయుటకు ముద్దాయికి కేకలేదు. ముద్దాయి తత్ఫలము సామ్యవిచారణ జరిగెను. కేసును రేజిస్ట్రీ వాయిదాచేసిరి.

గనికనివారల తగవు.

లండను, ఆగస్టు 12:—యూక్లెయ్ గనుల యజమానులను గనికనివారలను రీపులో సమాదేశమైరి. తనివారు వని వారంభించినగాని తామేమియు ముట్టాడమని యజమానులనిరి. యూక్లెయ్ గనికనివారల సంఘమువారు వని వారంభించవలసినదని తెలిపిరి. ఇంకటిలో గ మ్యేకట్టు అంత మొందునని తెలియచున్నది.

రు మేనియా

బుఖారెసు వజల సంతోషము

పా. ౫౭

పార్థికు, అగస్త్య 13:— పాపాపశుని వారల్లు
తెలుపుచున్నాడు.— నేడను ఎరల్లి ఎన్నికలు తూర్తి
యగువరును అర్చివ్యాకు బోనెపుగాడు నాగరీచాలకుల
నందురని వాల్మీనునకురచ్చిన పంజరములు తెలుపుచున్నవి.

శ్లోకము, అగ్రస్తుతి:—బుధావైష్ణవంధరి పిల్లలు 20
 వేల మందికి అమృతావా రావరము నద్దిరి. కాని దీవలవ
 మాంగరి ముట్టి మూతము కృతిఁపడదు.

బహుశః సర్వదోషము జన్మసురంబుల నమ్ముచుండుట
చే బ్రీతియుంబుల వ్యాప్తి భంగము గలుగుచున్నదని భర్తా
రత్రక సంఘమువారికి తెలుపబడెను. అయినను సంఘము
వారి విషయమున బ్రీతికే జను గల్గించుకొనకాలర.

1919 సం॥ ఆ. సు. సం॥ 15-వ తేదీ శుక్రవారము.

విద్యుత్ వినియోగం	24 గంటలలో వినియోగం	24 గంటలలో వినియోగం	24 గంటలలో వినియోగం	24 గంటలలో వినియోగం	24 గంటలలో వినియోగం
విద్యుత్ వినియోగం	30.0	31.7	...	23.95	19.29
విద్యుత్ వినియోగం	98.4	83.6	...	11.12	14.59
విద్యుత్ వినియోగం	95.6	80.2	...	9.75	14.93
విద్యుత్ వినియోగం	99.8	73.2	...	18.55	15.82
విద్యుత్ వినియోగం	100.2	81.6	...	18.85	15.82
విద్యుత్ వినియోగం	98.2	80.9	...	7.93	6.10
విద్యుత్ వినియోగం	101.2	79.4	0.04	9.10	9.62
విద్యుత్ వినియోగం	91.1	72.2	...	16.46	16.25
విద్యుత్ వినియోగం	95.4	78.6	...	11.76	6.64
విద్యుత్ వినియోగం	93.8	74.2	...	4.66	7.65
విద్యుత్ వినియోగం	94.9	74.1	...	8.24	12.38
విద్యుత్ వినియోగం	96.4	78.8	...	14.41	11.75
విద్యుత్ వినియోగం	88.7	62.9	...	17.32	15.03
విద్యుత్ వినియోగం	97.4	76.4	...	15.65	18.62
విద్యుత్ వినియోగం	78.9	72.2	...	15.74	16.75
విద్యుత్ వినియోగం	89.8	70.6	...	6.19	7.65

* నేటి యాదాన మిచ్చుట నా యావులను చలించు తీరు.

వాయుభారము చాల పోట్ల కొద్దిగా వచ్చినది. ఉత్తర సర్కారులలో మధ్యకముగా వచ్చినది. అన్ని పోట్లను సహజస్థితికంటె వచ్చినది గాని వాయు సహాయముగా వచ్చినది. మలబారు తీరమునందు వీరు గాలివలన అత్యధిక వాయుభారము సహజస్థితియనకు సమానము దున్నట్లు కనబడుచున్నది. మధ్యకమునకు వాయువలయు శక్తి కధంగికి వచ్చినది. కన్నాటి కముననున్న చాల చాల వచ్చినది. మధ్యకమున కొద్దిగా తగ్గినది. పశ్చిమ ప్రద్యుమ్న పులలందును వచ్చినది. విశాఖపట్టణములో 10 పిగి) వచ్చినది. ఇది ౫0 పిగి) వచ్చు ప్రాంతము గుంటూరులో 101-పిగి) వచ్చు ప్రాంతము 120 పిగి) వచ్చు ప్రాంతము కొద్దిగా వచ్చినది. తేల సహజస్థితికంటెను తగ్గినది. సర్కారులలోని కర్మకర్తలైనందు లందును చాల తగ్గినది. ముఖ్యముగా తగ్గినది. విశ్వరూపమున కర్మము వ్యవస్థ. ఇతర స్థానములందును తగ్గినది. వాయుభార విధానము సహజస్థితికి వచ్చుచున్నది.

ఎక్కరు, బి. రాను

అక్షిగుండావరజగత్ప్రసిద్ధి

లండను, ఆగస్టు 11:— బిఫిరిను, బాహులు పట్టణము

పాఠ్యము, ఆగస్టు 18.—కౌత్తి ఆస్తియ ను రాష్ట్రమున ఆస్తియ ను కలిపి కలిపి రాష్ట్రమున పరిశోధించి మిక్కిలియందలివాన తీర్చుకొనిరి. ఇకపూర్వ వారు రాష్ట్రము ఆస్తియ ను యనరు.

పార్థివ, ఆగష్టు 13 — ఛావాను ఏజెన్సీ గారిటు
తెలియబరచుచున్నాడు. ఎం. కె.మింకో గారు వెలవు ప్రస్తు
తము వారముగోష్టునకు ఎం. ప్రెకాను గారు వారి స్థానమున
ఉన్న తనవల్లో తపించేయరురు

పాల్గొని, ఆయన 18:- హానాను ఏజెన్సీగా రిట్టు
 తెలుపుచున్నాడు. ప్రతిష్ఠితు వన్నలవనను రాష్ట్రాధాన
 చులవనను క్రిందటి సంవత్సరము 77 కోట్ల ఘాతమున వైన.
 అనుకొనిన దానికంటె 17 లక్షల 50 వేల అధికముగ వచ్చెను.
 ఆక్ర. దటి సంవత్సరముకంటె 88) లక్ష అధికముగ వచ్చెను.

[illegible]

పార్వతి, ఆశు 13—హేవాసు ఏదెన్నవార్లు
తెలుపుచున్నావు.—15 వ తేదీ నుండియూ పరాసు తండ్రి
వారల పరిశీలననూ తొలగింపబడును.

పార్థికు, అష్ట 18. — పేరాను ఏకైకీనా రిట్లు
తెలియబడు మున్నగు: జీవితకృత్యముగ మోలగిం
నపుకమింతుడిన అంధోశనము చాల విశేషముగ నున్నది.

బండ్లకు, ఆఁష్టు 12:—అధికారులు తెలుపుచురిగిన్ని వివరములవలన నిట్లు తెలియుచున్నది.—జరల డొకిలగారు దక్షిణ రహస్యంగంజునందలి చాల విశేష భాగము విజయ వంశముగ నొందిన కరువుచున్నారు. కీక్రువు లతిగానూ నుగ నెరించుచున్నారు. జరల డొకిలగారు కామిషీ వన పట్టుకొనుటవలన మును వశకొని నరికంపై నెక్కుల లాభమున్నది. అది పట్టుకొనబడునపుడు 11000 మంది ఖయ్యీల పట్టుకొడిరి; 60 రుపాయలు, విశేషసామగ్రియు లభించెను బోర్నియో, రెజిమెంటులందు పూర్తిగా కష్టపడవలసివచ్చినది. కామిషీవన కాగ్నీయముగ 85 మైళ్లదూరమున్న పల్నా సోనమిషమున పోతున్న బోసకుల పక్ష భాగపువై మును జరల డొకిలగారి ఆర్థిక భిటుల గలవకొనినది. ఇరువలన రహస్యతూర్పు దక్షిణ పార్శ్వాలూ దింకటన బోర్నియోకుల నొందుట కనకాశము చిక్కను. బోర్నియాని పట్టుకొనబడిన వస్తువులలో 186 రెబల్స్ యిందమునుల రెండు సాయపథు రెయుల బండు 20 రుపాయలు గలవు

గోల్కొనూరు వ.జములు.

అందుకు, ఆగష్టు 12:— క్రొవడే ఫిబ్రవరి నెలలో గా
జున్నప్పుడందున్న అబొమోసో గ్రామముననున్న కొన్ని రా
ళ్ళు గవ్వించినవి. ఆ గ్రామము ఆక్రా నగరమునకు వాయవ్య
ముగ 65 మైళ్ళ దూరమున్నది. రాళ్ళు చాల చిన్నవిగా
చాలమందిరి. క్రమస్థులముగనున్నవి. ఏలంగుకు లేదు. వాటి
లోననేకము అతిచిక్కినవియు. నీరసరకముకేట్లు 1 కి 1
పిల్లింగులును, మధ్యరకముకేట్లు 1 కి 17 పి. 6 పెన్నులును
ఉత్తమరకముకేట్లు 80 ముంపులు 80 పి. 6 పెన్నులును
విలువగలిగి యుండునని చుదింపువేయ బడినది. ముక్రముబొలిచి
పెద్దద్రములు కొన్ని కేరట్లు 1 కి 70, 80 పిల్లింగులకు మించ
వచ్చును. వీటిని కవిపెట్టుటకులన ఎంత లాభము వచ్చునో
ఇప్పటికింకను చుదింపువేయలేదు.

శ్రీయంత్రుల వాక్యముల స్వరూపము.

నెయింటు బావ్సు ఆగష్టు 12. — వేల్పు యువరాజు
 గారు నేటి యుదయ 9 గంటలకు నెయింటు బావ్సు చేరిరి.
 వారికి అక్కడి ప్రజలు స్వాగత మర్పించిరి. పురీధుల నలం
 కరించిరి. పురాణవతియు చిత్తగమమువారును వారికి స్వా
 గతములు నడుపించిరి. యువరాజు గారు గవర్నమెం
 టు భవనమునందు విందుగరిగిరి. పరీభుక్తిసభ్యులును, ఆధి
 పతులును విందునకు కలిగిరి.

అంధుడు, ఆగస్టు 12:- కాసాబ్బా, కావట్టిబియ్యమునందీ ఈ
 చచ్చెను:- ఇక్కడను "గోలియతు" అను విమానము నుర్రుచే
 చేరెను. ఇక్కడను దాకార్ పట్టణమునకు బయలుదేరినది.

పార్థివుడు, ఆశ్వు 18:—మేనాను ఏదెన్నో వా రిట్లు
చెలి చుటయను వాడు. -వాంఠిస్తే సంతోష ప్తికరించుకొనవచ్చు
రింపబడగల యిది పార్థివుడు పుత్రక లోకాటిరెండు తప్ప తక్కిన
వన్నీ చూడలందుచున్నది. అన్నిదూర్వక గానీ ప్రభుత్వము వంగీ
కరించుటకును యిమేరియా పరుల్యుకును గల సంబంధము నన్ని
ముగ గాన్పించుచున్నది అన్నిదూర్వక గానీ చెప్పిన ఎన్నిక
చెల్లుండునో చూచుటావశ్యకము.

పార్టీను, ఆగస్టు 12.—శుభవారము ఆస్ట్రేలియా
 కనుకూలముగా నుండు గొప్ప గొప్ప మాన్యుల కంగీకరింతురని
 తెలియుచున్నది. అట్లే, పుష్పపానమునకు, ఆస్ట్రేలియా
 యురమును చాలవరకు రిగింపబడగలవు.

స్వారిను, ఆగష్టు 18:—నేనాను ఏదైనా రిట్లు
 తెలుపుచున్నాను.— పూర్వమున వర్తించిన ప్రాన్సు ఇచ్చి
 తగాదాల నరకు నిజమింబలదిన నంపుచు వారు నంధి సభ
 వారికి తమ నివేదిక వంపిరి. ఇచ్చిలియునల మనమున కెట్టి
 బాధయు గలకగుండినను ఫలితము ప్రాన్సున కలకూలముగ
 మున్నది. బ్రిటిషు నేనాని అభ్యుత్థి రహించెను. సభ
 25 మాసము సమావేశమై 200 మందిసాక్షులను నివారించెను.

మాలంధనులేఖ

(డి. బి. రామచంద్రరావువంతులుగారివద్దనుండి)

పార్లమెంటు సభలు వారం గతవారమున, ఈవారమున, మంగళ, బుధవారములను సమావేశమైరి. 17 తేదీన మొదలు. సర్ బ్రాధుపాల్లుగారు పరిశీలించిరి. వీరి సాక్ష్యము మొత్తము మీద మనకు మూలము నే యున్నది. భారతవిప్లవ సమాచార సంస్కరణవిభాగమును చాలా అంశములను వివరించిన మొదటగా ఆంగీకరించిరి. గతవారమున గల గట్టి అధికారమునకు లోబడి ఆర్థిక శక్తిని పై భారత కాపలానికి పోటునిచ్చు అధికార మందలమునని వీరి నిర్ణయించిరి. ఈ సమావేశములో చేర్చబడియుండల అంతయు లాభదాయకముగ నుండును. ప్రాముఖ్యతను బట్టి మా యియెండల సిడినచో, మిడిలింక ప్రభువులును, సర్ మోనీ (కేసుగారు ఈ విభాగమునకు ప్రతినిధులని లేచుచున్నది. బాధ్యతా విధి హి త మ గు ఎ ట్టి వి భా గ మైనను భారతీ యుల అంగీకృతముగా దని ప్రభుత్వోద్యోగులకు ఈ యుత్తరు సామ్యము ను దివి యుండిరి. మూలము, 17 తేదీన, బెన్సెట్టు, మేజరు జెరమ్మనీ గాదును సింహప్రభుత్వము తమకార్యము కృత్రికముగ నిర్వహించుచుండిరి. గతవారమున ఎల్లక యామోదమును బడసిన గతవారమునకు విభాగము ఈవారమున పంపుచుండలి కొందరి సభ్యులైన నుండియునులేదు వీర కార్యనిర్వాహక వర్గమును తమయొనగొందరునుచువున్నారు. 10 యుక్త ఆర్థికాధికారి విషయములు అధికారముచేసిన సూచనలయందలి లోపములు ఈ ఇయత్తర పాత్రుల చేతుల నులను లేచుచున్నది. సంఘాత్త ఆర్థికాధికారిగానే ఈ సంఘమువారు ఆమోదించు చుట్టుకునియు చున్నది. మొత్తము మీద ఈవిషయము యొక్క ప్రారంభమునుబట్టి మన కాళి జరిగియున్నది. సూతులలో గారి తరీఖ నిన్న యాదయమున ప్రారంభమయింది (రాష్ట్రాభ్యంతర సమస్యను గూర్చి సదుత్తరు వీరి కార్యములకు మగు విభాగమును సంబంధ కరచిన యెడల దానిని గూర్చి మోచింపవచ్చునని సూతులలో ప్రభుత్వము, దెప్పియుండిరి ఈ ఆంధ్రోపసమరము సంస్కరణములకు గల పొలితి భూములను కృత్రికమును పెంపొందించుట చేయుచున్నది కావచ్చునని సర్ బ్రాధుపాల్ గారు వీరి ప్రశ్నించిరి. మొత్తము మీద సూతులలో ప్రభుత్వ సంబంధముగ న్యాయవ్యవస్థాపక అధికారి యును ఇచ్చి యుండినను. ముక్తంద్రాధుపాల్ గారు సర్టిగారు రాబోవు వారమున సాక్ష్యము నిచ్చెదరు. నేను నేటి ఉదయమున ఒక గంటసేపు శ్రీనివాసరావు పోయి పంజాబు కేసుల విషయమున చేయబడి. దంభానులకు విని యుండిరి దంభానులు అయిదొండులు యె. ఈ స్థితిగతులలో ఇంక ఎవ్వరూ జోక్యమున కలగ నేనివానులకు అవకాశము లేరదేవుచున్నది. ఇచ్చట జరుగు స్థితిగతులన్నియు వివరించుట కష్టముగాను ఈ చిట్కాలన్నియు త్వరలో లోలిగిపోవునను సమ్యకము మాకు గలదని నేను విరిమించెదను.

నేనివల ఆశేతులలో సంభాషించు సాక్షులూని బడయుచుండిరి. వ్యాపారము చాలవలకు ఆల్బాహరియల సురుమున జరుగుచున్నది. మాకు దొరకిన అవకాశమును మన ఉద్యమవ్యాపకమునకై వినియోగించుచుంటిమి. మేము చాల కష్టపడి కృషి సల్పుచుంటిమి. నేను ప్రతిదినమున 17 18 గంటలు పనిచేయుచున్నాను.

దాక్టరు నాయుడుగారు గతవారమునాడు మరణించిరి. జూలై 28-వ తేదీన వీరి ఆంత్యక్రియలు జరుగెను. బైక్కు వ్యతిరేక తెలివినదాని ఆ వ్యతిరేకులను తెలుపుచున్న ఆద్రాక్ష సరిగా లేకుండుటచే మేము సాయంకాలము 8 గంటలకు ఆ స్థలమునకు పోతిమి కాని నాయుడుగారి ఆంత్యక్రియలు ఉదయము 11 గంటలకు ముగిసిపోయింది. కే. వి. రెడ్డి యమ్మిల్ నాయుడుగారు మృతులవారి ఈ సమయమున నుండిరి వారా వ్యతిరేకల కలవ తెలియుచున్నది.

సంఘస్థిరములు మిగుల జయప్రదముగా జరిగివి. ఆ సమయమున లండను ప్రజలను మాయ అవకాశము మాకు అభింపినది.

ఆగస్టు రెండవవారములో పార్లమెంటు సభ ఆపివేయబడెను. ఆగస్టు మాసాంతమునకు సాక్ష్యము పంపింపి తీరికొనబడిన కలంబులలో పార్లమెంటుసభ మరల ప్రారంభమైనప్పుడు దేశీయము సంబంధములగును. ప్రస్తుత ప్రభుత్వము ఏ సమయమునైనను కడవర్తి నొందవచ్చును. ప్రస్తుత ప్రభుత్వము లోలిగిపోయిపో భారత రాజ్యాంగ సంస్కరణములకు ప్రస్తుతము ఆటంకము కలుగును. పంజాబు స్థితిగతులను భారత రాజ్యాంగ మందలి తెలుపుచును. మిరివాదరాయవారుల మందరమునచేరి, ఆ తేదీనీతి సంస్కరణ నిధులకు భారత భూతల పనుల ఒకతీర్మానము గావించితిమి. మూలము దిగారింక కడర్చి తీసికొనిరి. చేయబడినదంతయు తేసితిమి.

స్థానికాది వార్తలు

చెన్నపురి నిమ్మజాత్యుద్ధరణ సంఘము:— ఈ నెల 17 వ తేదీ ఆదివారమునాడు ఉదయము 8 గంటలకు ప్రతియంత్రోపునందు విషజ్వరమును గూర్చి స్వామి (బహు) సంద, ఎం. ఆర్. జంబునాథంగారు యుత్తరమునొచ్చెదరు.

ద్రావిడదీక్షాసంఘము-జగన్నాథ భక్త సభ:— ఎన్నూరు వీరాస్వామి పిళ్ల వీధి 4/4 గృహమున ఈ నెల 17-వ తేదీ ఆదివారమునాడు సాయంకాలము 8-11 4-15 వ (శ్రీమతి సి. సరస్వతి రాయగారు ద్రావిడదీక్షాసంఘమునుగూర్చి కాలక్షేపము చేసెదరు.

దీర్ఘ వ్యాధులు:— మడిగారు శ్రీమనందలి కై ద్యకాలలో దీర్ఘ వ్యాధులచే బాధపడుచున్న వారికికొన్ని మిత్ర మేర్పరుల బడిన భాగమును దొరకినవారు వీరవరులొని రాయపురము కైద్యకాలలో చేర్చెదరు. అచట మృతపూయల (మోరిండు) కాశ్యం మొసగలకునని దొరకినవారు ప్రకటించిరి.

కార్యోద్యమము నియోజనము:— నుంగంకాకము దివిజు (15 వ దివిజు)కు కమిషనరులుగా నియోజింపబడ గోరవారిద్దరిలో నొకరు కే. ఆర్. శివసుబ్రహ్మణ్యము గారు ఈనెల 14 వ తేదీన తమతేలి నువసంపారించుకొనుటచే నేడు (15 వ తేదీ) నియోజనము జరుగదని కార్యోద్యమ వినియోగ అధికరుగారు మాకు వ్రాసిరి.

రామమోహన సభ:— కేతుంకల నాటకమునా కలో సభివారిచే నడుచుచున్న ధర్మపాఠశాలా సంరక్షకార్థము ఈ నెల 17 వ తేదీ ఆదివారమునాడు సాయంకాలము 5-80 గంటలకు సభవారు విశ్రాంతి యా పురమందరమున కేతుంకల నాటకమున (దండభావ (అరకము) యందు ప్రదర్శింతురు.

పంజాబు సహాయనిధి సంఘము:— ఈనెల 19 వ తేదీ మంగళవారమునాడు సహాయులకు ఈనెల 19 వ తేదీ మంగళవారమునాడు తిరువళ్ళీటి నుండ్ర తీరమున (వీధి) వ్రాసి దెప్పి కాలేటి ఎరుకు నుండు ప్రాతిభిలమున సభజరుగును. సభకు కచ్చివారు భవనసామగ్రిలను చేదబడుదురు. అగ్రముకు వక్తలు చున్నగువారి పేరులు యందు వివరింపబడును.

మైలాపూరు సంగీతసభ వ్యాపారసామేలు గారు:— నుక్రసిద్ధ గాయకరుణి యగు గవాక్ష ప్యాపారసామేలుగారి గానసభ ఈ నెల 17 వ తేదీ ఆదివారమునాడు సాయంకాలము 5-80 గంటలకు మైలాపూరులో గోపాల నాయకరు కన్వియంపంతులవారియందు జరుగును. రేట్లు తగ్గించబడిన వని గోరవ కార్యదర్శి జి. ఇ. సంపత్తునెట్టిగారు వ్రాసిరి.

సంఘసంస్కరణసభ:— కేర్తిమేలుగు రావు బసాదరు కంతులూరి వీరేశలింగం శంకులుగారి మరణమును గూర్చి సంఘమునకు తెలుపుట ఈనెల 18-వ తేదీ సోమవారమునాడు సాయంకాలము 5-80 గంటలకు ఆందర్పున హాలులో సభజరుగును. మా. ఎన్. శ్రీనివాసయ్యంగారు మా. బయ్యా సరసింపేళ్ళకర్మచివాడుబసాదరు కంతుల వీరేశలింగం నాయుడు, కేపా రామేశం, వేమనాపు రామదాసు వంతులుగారు మాన్యునూ రుపకృతింపెదరు. మా. పిట్టి త్యాగరాయ శ్రేష్ఠి గారిధ్యక్షత కమింక నంగీకరించిన కార్యదర్శులు ఎన్. సోమసుందరంపిళ్ల. ఓ. కందసామినెట్టి గారు మాకు వ్రాసిరి.

నెల్లూరు జిల్లా విద్యార్థి సంఘము:— నెల్లూరు విద్యార్థి సంఘముయొక్క వార్షికోత్సవము రెండు సంవత్సరములకు, కారణాంతరములవలన జరుగుటలేదు. ఈ కర్మ రిమానైనను జరుపుటకు సాధనములను గూర్చి యోచించుటకు సింహపురము విద్యార్థులును, వై సంఘమున పోల్చినావరకు మిసింహపుర వాస్తవ్యులును, ఈనెల 18 తేదీ ఆనగా శత్రు శనివారమునాడు సాయంత్రము నాటగు ఘంటల మీదకు

కచ్చివారు కార్యములందు గుమిగుమిగురుని పొగ్గించుచున్నారను. అని పి. వి. కృష్ణయ్య, వెన్నెలగంటి రాధాకయ్యగారు వ్రాయుచున్నారు.

అకాలమరణము:— నుక్రసిద్ధ ఆంధ్ర పండితులగు అక్కిరాజు ఉమాకాంతముగారి భార్య నిన్న సాయంకాలము చెన్నపురియందు స్వస్థము రాలయ్యెను. ఈ సతీవతి గత వివాహ దినములనండి విషజ్వరముచే బాధపడినది. చివరకు బాధవారమునాడు సంధించి గురువారమునాడు నూర్కాస్తవము సమయమున దామె తేనాయాశ్రమ చాలించెను. ఆమెకు 22 వత్సరములైనను నిండలేదు. ఆమెకు ఇద్దరుపిల్లలు. పెద్దపిల్లకు వియసంవత్సరములుండును. చిన్నపిల్లవానికి యేడాది బెళ్ళెను. ఆపిల్లవానిని 6 వత్సరముల వయసున్నది. అదిదొంగకు బాధపడుచున్నాడు. తగినంత వైద్యసహాయము చేసినను ఆమెకు కార్యములేపోయెను. ఆమెకు కృష్ణులగు తల్లిదండ్రులు గలరు.

నెల్లూరులో కలవలనాదరుల ధర్మసముర్వేద వైద్యకాల:— రావుబసాదరు కలవల కల్లె- శ్రేష్ఠిగారు 11 వ దివానబసాదరు కలవల రామనంజెష్ఠిగారును నెల్లూరులో శివరవిస ధర్మసముర్వేద వైద్యకాలమునాడు నెలలో 4440 మందికిని జూలై నెలలో 5681 మందికిని మందు లియ్యబడినది. జూలై నెలలో మందు పుచ్చుకొనినవారిలో 8818 మంది పురుషులు; 1861 మంది స్త్రీలు, 1004 గురు పిల్లలు; దినమునకు దామామకు 188 మందికి మందు లియ్యబడినది గోరవ కార్యదర్శి నుండు ముఖ్యవ్యాధ్యులు శ్రేష్ఠి వి. పి. గారు మాకు వ్రాసిరి.

చెన్నపురి కరణకమ్యసభ:— కేర్తిమేలుగు గోపాలయ్యగారు:— కేంద్రకేరవు గోపాలయ్యగారును అకాల మరణమునకు పాలగుటచే కలిగిన తమ సంతాపమును సామ భూతిని తెలుపుటకు చెన్నపురి కరణకమ్య సంఘమువారు ఈ నెల 11 - వ తేదీ మధ్యాహ్నము సమావేశమై కొన్ని తీర్మానములను చేసిరి. గోపాలయ్యగారు కరుణాదగు యంజనీరుగా నుండి నుక్రసిద్ధుడు జనరంజకుడు నను కైరదెనెను. కరణకమ్య సంఘమున కధ్యక్షుడుగానుండి గోరవమునకు త్రాగుదయ్యెను. కొల్లింగెడుకరణకమ్య కుటుంబములవారందరకు గోపాలయ్యగారియందు చాల గౌరవమును చూపుచుండిరి. కరణకమ్య సంఘాధికర్షణికి తీర్పుతో పనిచేయుటయందు వీరిని మించినవా రెవ్వరును కనబడలేదు. సంఘముగౌరవ భవనమును నూడ నర్పించిన వారి నుగులసంపద-గణనాంతరము. చిత్తూరు నుండ అనునకును ఆంధ్రసంఘమునకును గూడ వీరవరణము కలవ గొప్పకొరకలిగినదని సభవారు తీర్మానించుచు గోపాలయ్యగారి సతీతిలకమునకును పుత్రులకును సోదరులకును కుటుంబమువారి కందరికిని తమ సామభూతి సందక్షేయమున్నారని తీర్మానించినది సంఘకార్యదర్శి ఎన్. వి. శ్రీ గంగారెడ్డిగారు మాకు వ్రాసిరి.

శ్రీ మైలవరం బాలభారతి సమాజమువారు బెజవాడలో ఈ నెల 16 వ తేదీ శనివారంరాత్రి

సావిత్రి నాటకమును

ప్రదర్శన మొనరింతురు
జిల్లా-టెట్ట వివరము:— రివెన్యూ ర. 2, ఇంటర్మీడియట్ 1-8-0, టెట్ట 1-0-0, బెంచరు 0-8-0, చాక 0-4-0. కరాయిగ్రామము జిల్లా-టెట్టకొను ముందుగా సామ్యు కంపిన్ యెడల, వారికి గాను పీట్టు రివెన్యూ చేయబడును.
క. వట్టాభిరామయ్య, కార్యదర్శి.

దిగుమతిదారులు ఎగుమతిదారులు

కమిషన్ యేజెంట్లు. 1543
వియ్యము, గోనెలు, నూలు, ఆముదము, సెనక్కాయలు, ధాన్యములు, కామధాన్యములు మొదలగు సరకులు, స్వదేశీయుల తరపున, పరాయిదేశీయులతరపున కొనబడి విక్రయించబడును. వివరములు తెలియగోరువారు ఈ విలాసమునకు వ్రాయవలెను.
Pareck & Co., 135 B, Amherest, St, Calcutta.

మైసూరు విద్యావిధానము.

పాఠేయములను పఠానుచు కేయమును యంత్రసాధనము
సహములేకయే నడపింపదగు విమానము పాఠ గణము ఎక్కువ
గణములయారమునకు నడపింప గలిగినను.

Bombay

Mahatma Gandhi On South African Indians.

BOMBAY, August 14.

Mr. Gandhi in another communication to the press today states:- Following close on the heels of the cable from South Africa comes one from Fiji which reads as follows:- Indian Imperial Association regrets Fiji Government postpone cancellation Indian indentures. Association strongly protests and prays immediate abolition indenture.

I thought after the Viceregal pronouncement about Fiji that we had seen the last of Fiji indentures with which Messrs. Andrews and Pearson have made us so familiar. It is evident from the cablegram that the Government in Fiji Islands had decided upon immediate cancellation, and that they have now altered their decision and intend postponing the cancellation. It is to be hoped that the Government of India would throw some light on this change of programme. The public are entitled to view with strongest suspicion any postponement of the cancellation of indentures.

The Punjab

Punjab Sentences.

MR. WACHA'S APPEAL TO PUNJAB

LT. GOVERNOR.

BOMBAY, August 14.

The following telegram has been sent by Sir Dinshaw Wacha, President, Western Indian National Liberal League to the Lieutenant Governor, Punjab:- The Western Indian National Liberal Association without prejudice to the merits of the Punjab cases and situation on account of Privy Council appeals and the promised commission, beg to express to Your Honour appreciation of and thanks for the material reductions of sentences in some of the cases tried by Martial Law Commissions and at the same time the Association pray earnestly for like sympathetic action regarding the other cases tried and sentenced.

Lahore Tribunals.

Amritsar Telegraph Case.

Four Accused Acquitted, four Convicted.

LAHORE, August 14.

Judgment was delivered to-day by the Special Tribunal in the Amritsar telegraph office case in which eight persons were charged with offences under Section 121, I. P. C. for breaking Amritsar telegraph office on the 10th April and attempting to murder Mr. Pinto, Telegraph Master. Four were sentenced to transportation for life with forfeiture of property and four were acquitted.

Amritsar Conspiracy Case.

The Special Tribunal reassembled to-day at Lawrence Hall when the hearing of the supplementary Amritsar conspiracy case was resumed. After the prosecution witnesses had given their evidence the Public Prosecutor closed the case for the crown. Statements of the accused were then recorded by the tribunal after which charges were framed against Mriji Sini Nath under Sections 141, 124 A, 120-B 302 and 101 I. P. C. and against Durgas under sections 124-A and 120-B, I. P. C. The case was postponed to the 16th August when defence evidence will be heard.

Quite a Sensation

Quite a sensation was created to-day at the special tribunal when a man suddenly appeared before the Judge when they were engaged in the hearing of the Amritsar conspiracy case and said that his name was Abdul Majid and if the Court found that he was the real Abdul Majid who was wanted in the Amritsar conspiracy case and who had been absconding he might be arrested and tried and if not he might be let off. In reply to the questions of the Court the man said that he was the son of Lal Khan and lived in Gali Kharsian in Amritsar. The matter was referred to some Inspectors of C. I. D. who was present in the Court who said that this man was the real Abdul Majid who was absconding and had now come of his own accord. Abdul Majid was therefore taken charge of by the Police and was placed under surveillance. He will now be taken to approve Kans Raj for identification and if proved to be the real man who was absconding will be duly tried.

Welcome Address to Punjab Satrap

LAHORE, August 14.

It will be remembered that when Sir E. ward Macleagan assumed charge of Lieutenant Governorship the Lahore Municipal Committee wished to present an address of welcome, but in view of the recent trouble His Honour asked them to postpone the ceremony to a later date. His Honour's present visit to Lahore offered the opportunity and the presentation was duly made on Wednesday afternoon. At Garden party in the grounds of Government House to which His Honour had invited a number of European and Indian guests to meet the president and members of the Municipal Committee the members of the Committee headed by Mr. Butler, President, resolved His Honour standing and as soon as he had taken his seat an address of welcome was read by Mr. L. Nikhi Ram, Senior Vice-President. His Honour then replied in the course of which he recalled the fact that his connection with Lahore went back to an even earlier date than 1886. His Honour referred to the great improvement which he had noticed since 1886 in the outward appearance of Lahore buildings and roads and went on to say that he had appointed a small committee to advise as to the measures necessary to keep the buildings and roads as neat and beautiful as circumstances allow and to suggest possible improvements. He appealed for the co-operation of the occupiers of the houses and shops of the municipality itself in maintaining and extending the amenities of Lahore. His Honour then presented Sanads and rewards to the following gentlemen in recognition of their gallant and loyal services on the occasion of riot at Kasur. Mr. Khairuddin, Inspector of Accounts, N.W. Railway, showed conspicuous courage in protecting Europeans during the riot at Kasli Railway Station. It was largely due to his efforts that Mr and

Mrs. Sherbourn and their children were saved from the fury of the mob Rs. 1000. Bhai Gurditt Singh of Palmerabad in Churian Tahsil who happened to be travelling through Kasur at the time of the riot assisted Corporal Battison after he was wounded to escape from the mob and helped him over a long distance into a place of safety. Rs. 500. Khan Sahib Mahomed Shabbaz Khan, Honorary Magistrate, Kasur, fearlessly did his duty and supported the local authorities in the suppression of the riot at Kasur. He actively supported the Deputy Superintendent of Police in dispersing the mob which had burnt the Muraiff's Court and was attacking Tahsil Rs. 200. Syed Ahmed Shah, Sub Registrar, actively supported the local officials at Kasur in dealing with the rioters Rs. 200.

A Punjab Government press communique states that the British districts of the Punjab were at the end of July quite free of plague, but one case has since been reported in the Sialkot District.

Simla

SIMLA, August 14.

A Press Communique says:- In consequence of the exchange having been raised to 1 sh 10 d per rupee from the 12th August 1919, the rate at which telegraphic transfers on India will be sold by the Ottawa Mint for gold tendered at that mint has been altered to one rupee for 10/3585 grains of fine gold.

SIMLA, August 14.

A press Communique says:- There is nothing to report north of the Kurram river. The Lashkar of Wazira and Dars from Upper Tochi, that took up positions near Miranshah, dispersed without fighting owing to dissensions.

Total subscriptions for the new Indian loan up to the 12th August 1919 are Rs. 13,77,92,700 inclusive of Rs. 72,70,400 in the shape of war bonds.

Burma

RANGOON, August 14.

The Rangoon Municipal Committee to-day appointed a sub-committee to go through the Development Trust Bill, clause by clause and present a detailed report on the Bill's effect on municipal finance and administration.

The rice market continues dull, small sales at contro prices being reported.

The outbreak of influenza has compelled the closing of St. Matthews School, Moumein, where thirty boys are ill. Other schools are expected to follow suit.

ఉత్తరరామచరిత్ర

విమర్శన విమర్శనము

II

(4) "కడుజన్ మైత్రీని సౌఖ్యము

సరగున జనకసుతనైన జనరంజనమున్

నెరవగ విడిచెడు నాకున్

దొరకొన దొక్కింతయైన దుఃఖము మదిలోన్."

అనుపద్యమున 'జనకసుతనైన' అనుపదము కరుణాదుల కన్న సీతా పరిత్యాగము నులభవను నర్థమును బోదించుచున్న దని విమర్శకు లాక్షేపించిరి.

సీతాపరిత్యాగ దుష్కర్తవ్యము కవయత్రై మూలము లోని ప్రయోగించిన 'యదివా' అను దానికి 'జనకసుతనైన, అని తెలుగున వాడబడినది. సీతనైన విడుతునను నప్పుడు, సీతాపరిత్యాగము దుష్కర్తవ్యమే యన నర్థము వచ్చుచున్నది గాని తృణప్రాయముగా విడుతునని యర్థము కాదు. ఈ దా:- "ప్రాణమునైన నీకర్పించును." అను నవసరమున నీ ప్రాణ సమర్పణము దుష్కర్తవ్యమును దెలుపుచున్నదో, సుకర్తవ్యమున దెలుపుచున్నదో విమర్శకు లెఱుంగుదురు గాక! మఱియు 'విడిచెడు నాకున్' అనుచో 'విడిచెడు' అనునది మూల పాదాన సారమున వర్తమాను గాక వ్యతిరేకముగా దధర్మమును వాడితిమని విమర్శకులు భ్రాంతి నొందిరి. కాని వ్యాకరణ నియమముచే 'విడిచెడు' అనునది లాట్యయొక్క రూపమై యున్నది. ఇది ధర్మార్థ తప్పిలసంభావన, సంకల్ప సాత్తత్వ, వర్తమాన, భావ్యాకారముల బ్రయోగం బగును. కావున మేము వర్తమానార్థముగా నే వాడితిమి. ఈ విషయమును మన విమర్శకులు చాల వ్యాకరణ సాహిత్యముచే నెఱుంగుదురు గాక!

"చక్కని తేటతెనుగు మాటలతో నాంధ్రభాషా సాంప్రదాయమునకు భంగము కలుగకుండునట్లును, సంస్కృత మంతగా నెఱుంగని తెనుగువారలకు వృద్ధయంగముగా నుండునట్లును, శ్రీనాథాదులు వైవధాదిగ్రంథముల నాంధ్రీకరించిరియు, అధునికులు వారిమార్గము ననుసరింపక సంస్కృత శైలి ననుసరించి నాంధ్రభాషాసాంప్రదాయమునకు విరుద్ధముగా నాంధ్రీకరించిరియు, మాయాంధ్రీకరణ మీ ద్వితీయ

గణంబులోని తేరిన దనియు" వర్ణించియున్నాడు.

శ్రీనాథాదుల వైవధాది గ్రంథములకంటె మా యాంధ్రీకరణ మెంతకఠినముగా నున్నదో రసజ్ఞు లెఱుంగుదురు గాక!

ఈ ఉత్తరరామచరిత్రయొక్క యుపోద్ఘాతంబున మాచే నిరూపింపబడిన ధర్మత్రయములో సృష్టికర్త సృష్టివిషయమున గమనింపవలసిన ధర్మముం గూర్చి "ఈ పరిహారముల తృప్తి కరముగా లేదనియు ఈశ్వరధర్మమును నిరూపించుటకు శీవున కధికారము లేదనియు మన విమర్శకులు వ్రాసియున్నాడు. భగవద్గీతయందు "ధర్మసంస్థాపనార్థాయ సంభవామియుగే యుగే" అని యేదేని కారణంబున ధర్మస్థాని కలిగినప్పుడు పరమేశ్వరుండనైన నేను ధర్మసంస్థాపనముకొఱకుఁ బ్రతియుగంబునం బుట్టుచుందు నని శ్రీకృష్ణభగవానుఁ డానతిచ్చి నట్లు వ్యాసులవారు నిరూపించియున్నాడు. ఈశ్వరధర్మమును నిరూపించుటకు శీవున కధికారము లేనిచో వ్యాసాదు లిట్టి యాస్తిక్యమున బ్రహ్మసూత్రాద్యుత్పత్తిగ్రంథముల నేలరచించియింపికో నిరాలంబు మగును. వారు తమ గ్రంథములయందు భగవద్ధర్మములను నిరూపించియో బుక్కిటి పురాణము లగును. నిరూపించుటబట్టియే యుపనిషద్ధర్మమున కవిరుద్ధములైన మతగ్రంథములై నేటికఱకుఁ జిరాయువుం గాంచియున్నవి. మఱియు "మనము సమర్థింపఁబాలని కార్యములన్నియు నీశ్వరేచ్ఛానుసారముగా జరిగినవని చెప్పి తప్పించుకొనఁ జూచుట సరసము కా" దని వ్రాసియున్నాడు. ఈశ్వరేచ్ఛకు వ్యతిరేకముగా శీవుఁడు కార్యసాధన మొనర్పదత్తుఁడైనచో మనము ఫలాభిలాషతోఁ జేయుటగాని యన్న సర్వకార్యములను సుముఖములై ఫలించుచునే యుండవలెను. అచ్చటచ్చటం గానఁబడు శీవానమేతే విఘాతములంబట్టి యాశ్వరాసు కూల్యము గల కార్యములు ఫలించుచున్న వనియు, ఈశ్వర ప్రాతికూల్యము గల కార్యములు నశించుచున్న వనియు సర్వ దార్శనికుల యభిప్రాయమై యున్నది, కాని శీవున కెందును స్వాతంత్ర్యము చెప్పబడి యుండలేదు. మఱియు-

"అవిదితమగు నీశ్వరేచ్ఛను బురస్కరించుకొని సమర్థించుట ప్రపత్తిమార్గమును బురాణమార్గమునై యుండును గాని కావ్యమార్గము కాదు. యుక్తియుక్తమును, లోకానుభవానుగుణంబైనగాని కోల్పింపదు." అని విమర్శకులు వ్రాసి యున్నారు.

ఇట్టి విషయములు, అనేకమహాకవులచే వర్ణింపబడి యున్న ప్రామాణిక కావ్యములయందు నిరూపింపబడియున్నవి. గ్రంథవిస్తరభీతిచే స్థావరపురాక న్యాయముగఁ గొన్నిటిని మాత్ర మిందుఁ బ్రదర్శించుచున్నాఁడను. (1) తే. మేశ్వర కృత చందకాళిక నాటకమున ధర్మదేవతావరమున సర్పదధ్యుఁడై మృతినొందిన రోహితాశ్యుఁడు జీవించుట, (2) భట్టము రారి ప్రణేతమయిన యనర్థ రాఘవంబున దశరథుడు జేసేం ద్రువకును యుద్ధసాహాయ్య మొనర్చు ననియు, (3) కాలిదాస కృతియగు విక్రమోర్వశీతాంబున సూర్యునికి భరతముని కావమును, (4) శ్రీహర్ష కృతమగు నాగానందనాటకమున గరుత్మంతునిచేఁ జంపబడిన జీమాతవానానుఁడు గౌరీవరప్రసాదంబున జీవించుటయు, (5) భవభూతికృతమగు సుత్తరరామ చరిత్రమున జృంభకాస్త్రములు సంభాషించుటయు, కుశలవులు జలంధ్రమున జన్మించుటయు, సీతరసాతలంబున నివసించుటయు, గంగాభాగీరథులు, వనదేశత, తమస, మురళి మొదలగు వారి స్వరూపాంతరభారణంబును, (6) ప్రస్తుత కాకుంఠిలం తథానంబును రక్షాబంధప్రభావంబును మున్నగుఁగల యుక్తి విరుద్ధలోకానుభవాతీతవిషయంబుల దైవబలంబున నిరూపించి యున్నాడు. వీరందఱును పంతులవారి కంటికిఁ గాన్పలక్షణ విరుద్ధముగ వర్ణించిన యప్రామాణిక కవులుగాఁ గాన్పించుట కన్న నత్యాశ్చర్యకరమయిన విషయము ముందెన్నఁడు వినఁ జాలము.

ఈ నాయాంధ్రీకరణమునై బలువురు విద్యుత్కృతు లొసంగిన యభిప్రాయములను నాశాకుంఠలముయొక్క చివర భాగమున బ్రచురించితిమి. గావున నీ సందర్భముననే వానిని గూడఁ దాము జదువలయు నని పాఠకులం బ్రార్థించుచుంటిని.

రాజా యం. భుజంగరావు.

ఆంధ్రసభలు:—25 ఆంధ్రరాష్ట్రీయ శభకు అయం

చక్క నుబ్బకృష్ణాగావుతులగా రధ్యతులఁగమంద నంగీకరించిరి. గా. వారిసభ్యత్వము వారు పంతులుగారు ఆంధ్రసభా జనసభ కధ్యక్షులఁగమందు. రా. బ. యస్. వి. సరసింహారావుగారు, వెండ్లి కార్యముల కలన ఆంధ్రసభాధ్యక్షుల కహింపబాలమని తెలిపిరి. సభలు, 22, 24, 25 తేదీలందు జరుగబడను, అని నాస్తి శంకరరావుగారు తెలిపిరి.

World's News.

(Reuter's Agency.)

England

British Finances.

Alleged Extravagance. Statements in Parliament.

LONDON, August 12. In the House of Commons, General Seely, rebutting the charges of extravagance as regards the Air Service, stated that the Armistice arrangements had been made to produce 50,000 aeroplanes annually, but since the 11th November, 20,000 officers, out of 30,000, and 203,000, out of 260,000 other ranks had been demobilised; 210 aerodromes out of 386 had been given up, and 1,927 hired premises, out of 2,143, had been surrendered. He contended that the Air Force was worth maintaining. It had saved many millions sterling and thousands of precious lives.

The Lord Advocate dealt with the recent charges of irregularities. He defended his decision against prosecutions and declared that, whereas the report of the Public Accounts Committee made it appear that £50,000 or £60,000 was involved, the actual amount in regard to which he was approached, was £286.

The House received the statement very favourably. Mr. Churchill drew attention to the fact that the Treasury and the War Office had ordered enquiries into aerodrome contracts immediately the situation was apparent. As regards the general question of finance, Mr. Churchill said:—We had arranged that our forces on the Rhine by the 31st October, should be reduced to one strong brigade, and the Air Force to one squadron. There were still over 400,000 German and Turkish war prisoners needing 100,000 soldiers to guard them. Permission had been granted to repatriate the Turks, but although repeatedly sought, the Supreme Council had not yet authorised the War Office to repatriate the Germans. Maintenance of 1,00,000 troops, of which 20,000 were British in Mesopotamia, was the principal mainpring of profligate expenditure. The efforts to reduce the forces had been resisted by the officers on the spot. However, the War Office was enquiring if Mesopotamia could not be successfully policed by a judicious arrangement of armoured cars, aeroplanes and very fast tanks. By similar methods it was hoped to reduce the present force of 90,000 troops in Egypt and Palestine by half. There were 60,000 troops in Ireland, compared with 10,000 before the war, but the Irish executive strongly opposed any reduction at present. Moreover, until the troops in India could be sent home, we should be forced to maintain a duplicate garrison in India. We have to maintain 100,000 men in France on salvage work, or leave valuable assets rotting on the ground or, raise a temporary civilian force. We also had many thousands of seriously wounded in hospitals. Hence it was clear that it was not yet possible to control expenditure by policy. The only means of reducing the expenditure was to bring the men home as soon as possible, and re-establish them in pre-war industries. He was concentrating on this point.

Mr. Churchill again emphasised that the most urgent problem was to reduce the cost of the National Government, even if it involved the abandonment of many cherished schemes. He estimated the cost of reproducing the pre-war army at between 65 and 75 millions annually. He had instructed General Trenchard that he must provisionally frame a scheme within the limits of twenty-five millions annually.

The R. W. Frontier Campaign. Defective Medical Equipment.

LONDON, August 12. Sir Henry Burdett, in a letter to the "Times" asks Mr. Montagu to investigate the actual strength and quality of the medical organisation with the troops now opposing the enemy forces in India in view of the presence of cholera and the fact that a large percentage of the medical "personnel" consists of unqualified Indians, whose only training has been Indian Medical Schools. He contends that it is a grave scandal to describe a majority of such Indians as regimental surgeons. Sir Henry Burdett fears that the constitution of the reported Indian field ambulances is what in India is merely called combat field ambulances, which have no headquarters and is equipped usually with unqualified Indian medical men. He asserts that the defective medical equipment can only be attributed to the unwillingness of the Government of India to provide money to raise the arrangements to a proper standard. The scandals of Mesopotamia must be avoided on the North-West Frontier, and he urges Parliament to insist upon provision of proper arrangements immediately.

Profiteering.

Sir A. Geddes Definition.

Unionist M. P. S Oppose Measures.

LONDON, August 11. In the House of Commons, Sir Auckland Geddes moving the second reading of the Profiteering Bill, defined profiteering as making an unreasonably large profit, all the circumstances of the case being known by the sale of an article, which was one or one of a kind in common use by or for the community. Sir Auckland Geddes emphasised the baneful effects of profiteering, including the creation of social unrest which was materially contributing to the disturbance and disorganisation of industrial life. Workers were discouraged from producing freely, because they felt they were lining the pockets of employers. He gave instances of profiteering in which boots which were purchased wholesale at fifteen to twenty-five shillings were sold retail at fifty to seventy shillings a pair, also a tender for repairing cottages amounting to £3,500 whereas £2,500 would have provided adequate profit. Government intended to stop these things. Sir Auckland Geddes acknowledged that the present high prices were not entirely due to

profiteering. He admitted that there would be great difficulties in administering the bill, but there would be greater dangers if the position was left untouched. He stated that Ireland was included in the measure.

Mr. Kennedy Jones moved the rejection of the Bill. He thought it would be ineffective and positively harmful to trade. It would create another vast expensive department, which at present was undesirable.

The Unionist, Col. Sir J. Rutherford seconded the rejection. The ensuing debate was animated and the Bill was much criticised, but many supported it because its passage was bound to have a good moral effect by showing that Government realised the need for speedy action.

Indian Reforms Bill.

Joint Committee's Sitting. Non-Brahmin Views.

LONDON, August 11. At a meeting of the Joint Committee, Mr. K. V. Reddi, High Court, Vakil, claiming to represent the bulk of Madras non-Brahmins, said that non-Brahmins could not accept the Reform Scheme, not containing the principle of communal representation, which would protect them from Brahmin domination. He declared that caste difficulties in India were increasing instead of dying out.

Moderate View.

At a sitting of the Joint Committee to-day Mr. Samanta, of the Bombay Presidency Association, giving evidence, asked that the policy of centralised Government be not perpetuated as it would perpetuate bureaucratic rule over the provinces, causing worry and trouble. He urged the establishment of a domestic form of Government, by which progress of the advanced provinces would not be hampered. Anybody, who had been absent for five years, could scarcely credit the recent rapid growth of self-consciousness in India. It would be a grievance in many cases if the advance of progress under the new scheme, were delayed by revision in ten years instead of in five years. He urged the establishment of a machinery by which capable men would be attracted to the Central Government and enabled to run Government effectively.

Hon'ble C. Y. Chintamani.

Supports Women's Franchise.

LONDON, August 11. Hon'ble C. Y. Chintamani of the United Provinces Development Association asked that the United Provinces should be considered as a presidency. He warmly supported women suffrage.

Mr. Prithwis Chandra Roy on Diarchy.

Mr. Prithwis Chandra Roy, joint Editor of the "Bengali" (Calcutta), said that if the bill accepted the proposal of bicameral legislature for central Government and provinces as in England, the Government could have avoided complicated and costly machinery of diarchy.

Provincial Bicameral Legislation.

Mr. K. C. Roy said a revising Chamber with all the sanest elements of Indian public life represented in it and with restrictions as imposed on it in England, would cut the gordian-knot of Indian administration and obviate all difficulties and complications and make responsible Government possible without any risk. He hoped that the Joint Committee, in the interests of India and England, would reconsider the whole matter now instead of its being allowed to hang fire until the first periodic Commission proposed in Mr. Montagu's Bill. He considered that the postponement of the institution of bicameral legislation in the provinces, might jeopardise the whole scheme and throw the experiment into a doubtful Orientation from the start.

British Labour Trouble.

The Triple Alliance Decision Miners Dispute Virtually Ended.

LONDON, August 12. A Conference of the Triple Alliance passed a resolution to-day that in view of the changed conditions, as well as the changed attitude of the Government towards the proposals of the Triple Alliance, the latter's policy of direct action should be postponed.

The Mining Dispute.

Yorkshire Decision.

LONDON, August 12TH.—(NOON.) An abortive conference took place to-day between Yorkshire coalowners and strikers at Leeds. The owners emphatically refused to continue discussion until the men resumed work.

LATER:—The Yorkshire Miners' Council has recommended the men to return to work. It is understood that this virtually ends the strike.

Fratel Court Martial Case.

Accused Cross-Examined.

LONDON, August 12. The Fratel Courtmartial was continued to-day. The accused cross examined stated that the hospital arrangements were entirely directed by a brutal doctor named Conus, who cruelly ill-treated and even assaulted the prisoners. The accused denied specific charges against himself. He admitted putting bogus numbers on graves in order to facilitate sending off reports to England. None bore identification numbers. The accused said that the dead were unclothed. There was no burial service, although he later succeeded in arranging some funerals. He did everything possible for the patients. He explained that much. Lower mortality among Indians compared with Europeans, was due to the former living on atts which they were enabled to gather, also they were more acclimatised. Mr. Conus died of pneumonia at Bagtate last year. The men in hospital lay in a filthy state, but he was powerless to remedy this. After witnesses were heard for the defence, the hearing was adjourned until tomorrow.

Pay of the Trans-Caspian Troops.

Considerable Expense.

LONDON, August 11. In the House of Commons Brigadier-General Wigan drew attention to the considerable expense to which the troops serving at Tiflis and Batoum in Trans-Caspian were put, owing to the rate of exchange by paymaster being considerably less than the local banks rate.

Mr. Forster replying stated that the official rate fixed fortnightly was based on the actual cost of the currency purchased locally. It was impossible to arrange a similar official and commercial rate on any given day, but variations might be in either direction. He was enquiring regarding the possibility of improving the method. He added that eighty or ninety per cent of the troops' pay was returned through customs and port offices and both conducted transactions at official rates.

Defective Aeroplanes.]

LONDON, August 11. In the House of Commons replying to Captain Terrell, Mr. Seely said that, owing to transport difficulties, there had been delay in supplying the forces in India with the required number of aeroplanes of suitable types. These deficiencies would be remedied at the earliest date. He admitted there had been adverse criticisms of the types employed.

Russia

Fighting in North Russia.

General Denikin's Successes.

LONDON, August 12. Further official details of General Denikin's recent success show that his advance is continuing on a greater part of the South Russian front against considerable enemy resistance. General Denikin's capture of Kamishine is of greater importance than was first estimated. The capture included 11,000 prisoners, sixty guns and immense quantities of material. Two crack Bolshevik regiments were completely shattered. Meanwhile, General Denikin's advanced cavalry has effected a junction with the left wing of the Ural Cossacks near Etkenskoe, 85 miles south-east of Kamishine. The effect of this junction with the left wing of Admiral Kolchak's army is bound to be great as the united front against the Bolsheviks now extends along the whole East and South Russia, from the Northern Urals to the North-west Corner of the Black Sea and in the latter area only 50 miles separate General Denikin's left wing from the right wing of the Rumanian Army along the Danister. Captures at Poltava included 136 railway engines, 1,200 waggons, two armoured trains and twenty guns.

Africa

Diamonds on Gold Coast.

Important Discovery.

LONDON, August 12. An interesting discovery of diamonds was made on the Gold Coast last February. Stones occur in shallow quartz gravels near the village of Abomoso, sixty-five miles north-west of Accra. The stones which have been found are small, averaging approximately thirty to the standard carat. They are mostly of a good quality, clear and colourless. Many are perfect crystals. They vary in value from ten to twelve shillings per carat for the smaller grade, 17s. 6s. per carat for the medium grade, and thirty shillings to 32s. 6d. per carat for the larger grade. This is to mixed samples including all qualities of stones. Some of the larger stones are worth seventy to eighty shillings per carat. Upwards of 600 diamonds have been found merely by panning. Sufficient work has not yet been done to prove the economic value of this discovery.

America

The Prince at St. John's.

Enthusiastic Reception.

LONDON, August 12. ST. JOHN'S:—The Prince of Wales landed at nine this morning, and was accorded an enthusiastic reception along a two-mile route to the City. The streets were decorated with triumphal arches. The Mayor and the Chamber of Commerce presented addresses of welcome. The Prince lunched at Government House, the guests including members of the Government and many officials.

France

Man-Driven Aeroplane.

A Frenchman's Success.

LONDON, August 12. PARIS.—The French cyclist Poullain, has succeeded in covering thirteen yards at a height of one yard on a man-driven aeroplane.

Austria

Austrian Peace Terms.

Important Modifications Expected.

LONDON, August 12. PARIS:—It is understood that the Peace Conference will consent to important modifications of the treaty in favour of Austria, notably as regards the financial and reparations claims and allocation of the old Austrian debt.

Spain.

The Aerobus "Goliath."

LONDON, August 12. A telegram from Jara Blanca says: The aerobus Goliath arrived there in an excellent condition from Fajit and required the journey to Dakar.

Continental News.

LONDON, August 13.

PARIS:—The Havas Agency states:—Nearly all Paris papers hope for a satisfactory understanding in the Hungarian situation. It is obvious, they say, that the recognition of the Archduke's Government is closely connected with the Rumanian question and it will be necessary to watch the elections suggested by the Archduke.

LONDON, August 13.

PARIS:—The Havas Agency states:—Despatches received in Paris state that the Archduke Joseph has been nominated Administrator of Hungary until the National Assembly Elections.

LONDON, August 13.

PARIS:—American relief has begun with the feeding of 20,000 children in Budapest. This does not involve relaxation of the food blockade of Hungary.

LONDON, August 12.

BERLIN.—A message from Vienna states that the Government has been advised from Paris that it will be responsible for the person of Bela Kun, who will be called to account for the crimes committed during the Soviet regime.

PARIS, August, 13.

The Supreme Council has decided to recognise new Austria as the Austrian Republic not German-Austria.

PARIS, August, 13.

The Havas Agency states:—In July French revenue from indirect taxation and State monopolies amounted to 779 million francs, exceeding the receipts of July, 1918, by 33 millions.

PARIS, August 13.

The Havas Agency states:—During a week's holiday of M. Clemenceau, his representative on the Supreme Council will be M. Pichon.

PARIS August 13.

The Havas Agency states:—A meeting took place today in the French Ministry of Food Supplies in connection with the distribution for public consumption of the American Army foodstuffs purchased by the French Government. No speculation will be allowed.

PARIS, August 13.

The Havas Agency states:—The Commission appointed to enquire into the Franco-Italian incidents at Fiume has sent a report to the Peace Conference. The finding is favourable to France, although Italian susceptibility is not wounded. The Commission was presided over by a British General and held 25 sittings, examining 200 witnesses.

LONDON, August 13.

PARIS:—The Havas Agency states:—France censorship on telegrams is to be suppressed from the 15th instant.

LONDON, August 13.

PARIS:—The Havas Agency states:—The campaign waged against the high cost of living is in full swing, extending now even to the aristocratic aggrandisements of Chaillot and Passy.

LONDON, August 13.

PARIS:—The Havas Agency states:—A Despatch from Bucharest describes the enthusiasm of the population when he entered the city. A demonstration was made in front of the French Legation and the "Marseillaise" was sung before the Royal Palace.

Indian Telegrams.

(From our own Correspondent.)

By Wire.

Mysore

Education in Mysore, An Important Memorandum.

BANGALORE, August 14.

An important memorandum on education in the State, promised some time ago, is just now published, and in their Order on the memorandum the Government say:—With a view to enable the Government to deal with the whole subject in a comprehensive manner and to regulate the future expenditure on education, the Inspector-General of Education was requested, about the middle of last year, to submit a report regarding the standardisation of the requirements of the department, and a forecast of expenditure for the next five years. Mr. Reddy has made a careful study of the whole situation and submitted an exhaustive report dealing with a variety of questions which vitally affect the general educational policy of the State. His report brings out in relief the defects in the existing systems, viz., want of co-ordination between primary and higher education at present in the State, inefficiency of grants-in-aid for primary schools, practical difficulties in the way of continuing them on their present basis, anomalies of the system of compulsory education and divergence in the types of middle schools. The report deals fully with the need of evolving single types of schools to suit the varying conditions of rural and urban life, for the introduction of polytechnic type of schools, for remodelling women's education and for securing greater correlation in the entire system. In dealing with the recommendations of the Inspector-General of Education, the Government have in the memorandum given a historical retrospect of the progress of education in Mysore in all its branches, have discussed the defects of the present system, and suggested tentatively by the main lines on which the future development of education may be organised. The questions involved being of vital interest to the people of the State the Government have stated that the proposals in the memorandum are tentative and have invited opinion and criticisms on them from non-official associations and leaders within a period of three months.

Primary Schools.

A summary of the proposals in the memorandum states that the half-yearly grant-in-aid schools, introduced in 1914 to which class 9th—10th of the primary schools in the State belong, have some very grave defects, viz., inefficiency, uncertainty of continued existence due to poor emoluments paid to teachers and

unwillingness of the villagers to pay contribution, want of equipment in schools and the inadequacy of the teaching and inspecting staff. The proposals in the memorandum lay special stress on the improvements of the primary schools. They are briefly:—Conversion of all aided primary schools into Government institutions, with a view to establish 10,000 primary schools in the State so as to have one primary school for every unit of population of 600 persons in the State, and every unit area of 29 square miles; the improvement of the efficiency of these schools by developing all primary schools to the highest primary standard, namely, third vernacular standard or fourth year course in vernacular, by providing them with a number of teachers proportionate to the number of pupils in the ratio of one teacher to every 30 pupils; by granting a minimum scale of equipment for every primary school and by the provision of trained teachers fourthly, by distributing the schools entirely on the basis of population without any distinction between rural and urban areas; fifthly, by providing an adequate scale of inspectorate at the rate of one assistant inspector (a trained graduate) on Rs. 75-10-125 for every hundred primary schools, sixthly by the revision of the curricula, with a view to introduce instruction in kindergarten methods and nature study. The scheme of compulsory education is at present introduced entirely at the cost of the State revenue without any financial co-operation from local bodies. On the one hand, this leads to an unequal development of education in the urban and rural areas and on the other hand, further extension involves considerable expenditure to the State. In the memorandum it is, therefore, proposed to afford equal encouragement to education in the urban and rural areas by transferring the control of primary education to local bodies and limiting Government contribution for primary education in each local area according to a provincial scale based upon population, namely, two-thirds of the recurring charges on establishment and one half of the non-recurring expenditure on buildings and equipment.

To Meet Additional Expenditure.

To meet the large additional expenditure involved in adopting the above policy, it is proposed to augment the resources of the local cesses on land revenue and excises which are not now given to them and they will be further empowered to raise local cesses for educational purposes. The Government share of the expenditure will be met partly by enhancing the present allotments on primary education from the State earmarking the proposed income-tax for primary education as requested by the Representative Assembly. At present the Middle Schools in the rural areas are purely vernacular. Middle Schools, Anglo-Vernacular Middle Schools being mostly located in the urban areas. It has therefore, been considered necessary to remove this disability and to create facilities for higher education of the rural classes.

Middle School Reforms.

The chief reforms proposed for the Middle Schools are the introduction of one uniform type of Middle Schools for rural and urban areas, with vernacular as the medium of instruction and English as a compulsory second language, increase of the number of Anglo-Vernacular schools to 600, introduction of practical instruction and elementary science into the curricula, revision of Anglo-Vernacular course to one of four years, provision of Government hostels on the self-supporting basis, or of private hostels on the grant-in-aid basis, and the abolition of fees in Middle School, if practicable.

High Schools.

The long needed reforms in the high school education are the improvement of teaching of science, introduction of polytechnic types of schools and of a better system of acquisition of knowledge and of training of mental faculty by the adoption of the vernacular as the medium of instruction in larger number of subjects. It is proposed in the memorandum to improve the accommodation for the teaching of science, by the construction of science halls to increase the efficiency of teaching, by the recruitment of a more qualified staff and to enlarge the equipment of laboratories. It is also under contemplation to raise the standard of instruction in science in the High School classes by the introduction of elementary science in the Middle School course and to prepare pupils for a higher standard of instruction of science in the high school.

Technical Instruction.

To give practical bent to education in all grades and at the same time to afford industrial and technical training to pupils, it is proposed to remodel the scheme of studies in the High School courses so as to correlate it to a well-ordered scheme of technical instruction according to the nature of study, and kindergarten methods in the primary classes will be followed by elementary, agricultural and industrial training in the Middle School course, to be followed in its turn by a comparatively advanced industrial and agricultural training in the High School classes. The scheme of studies in the agricultural school and the Chamarajendra Technical Institute, will be readjusted so as to provide in these institutions opportunities for further practical training to students of the high school course.

Medium of Instruction.

As regards the controversial question of medium of instruction in High Schools, arguments that should be considered in connection with the question, have been focussed together in the memorandum. No solution is suggested for the present, but it is pointed out that difficulty in introducing the reform due to the diversity of languages does not exist in Mysore. The reorganisation of technical instruction in Mysore has been taken up for detailed consideration. The causes of the failure of the existing industrial schools in improving several industries has been traced to the low scale of expenditure, want of competent teachers, inadequacy of equipment and to the low standard of general education of the pupils that resort to industrial schools. The reforms suggested in the memorandum are, therefore, graduating of industrial courses into elementary and higher in Taluk and District industrial schools respectively, the drawing up of syllabuses suited to each grade, introduction of art instruction in industrial courses, provision of central training classes for teachers of industrial schools, provision of a liberal scale of equipment, revision of scholarship rules, opening of trades

schools for manual industries, training of pupils in business methods, organisation of home industries, classes and correlations of the schemes of training in industrial schools to industrial and technical training imparted in Middle school and High school courses.

Women's Education.

In the case of women's education the causes that retard progress have been analysed and measures necessary to extend it are considered. It is proposed to treble the number of primary schools for girls, and to afford greater encouragement to their higher education. Women's education is proposed to be remodelled, so as to impart to the pupil before the age of withdrawal from schools, the maximum amount of education possible without encumbering advanced studies of the small minority, who proceed to university courses. Introduction of subjects like domestic economy, etc., which are of immediate use to girls in the position they have to occupy in the household in later life, has also been proposed. Special efforts are being made to start girls' schools, with qualified women teachers. A separate inspectorate for girls' schools has been organised. A scheme of scholarships for secondary education of girls has been sanctioned. To provide qualified assistant mistresses and women teachers of Primary schools, a scheme for opening normal schools, for women teachers has been proposed. The question of making the vernacular the medium of instruction, has been discussed as being of more immediate importance to the education of girls in view of the social customs requiring their early withdrawal from schools.

Mahomedan Education.

Education of Mahomedans requires immediate attention being given to the improvement of the efficiency of schools by the appointment of a more qualified staff, better accommodation and special means of encouragement. Though the number of schools is adequate to the population, yet all defects pointed out above in dealing with the grant-in-aid policy are intensified, in the case of Hindustani school. Courses and curricula require improvement. Special arrangements are necessary for the training of teachers. The memorandum suggests for consideration whether the avowed disadvantages of the system of schools exclusively for Mahomedans may not be removed by their amalgamation with Anglo vernacular schools with special arrangements for teaching Urdu. This would release large resources for giving scholarships to pupils of that community. This reform is in fact suggested by the preference shown by the enlightened members of the community to Anglo vernacular schools. Education of Mahomedan girls is attended with special difficulties, peculiar to Ghosha system. The only remedy within the range of practical policies is to provide Hindu girls' schools with qualified mistresses and pay special attention to, and afford special facilities for training of mistresses. The memorandum proposes the continuance of the liberal scheme of backward classes, scholarships instituted for all grades of education. The abolition of fees in middle schools, which is under consideration, will also have the effect of releasing large resources for scholarships for higher education of these classes. Proposals made in the memorandum regarding the Panchama education relate to the increase of the number of primary schools, the utilisation of central boarding schools as institutions for training teachers, for primary schools in a larger measure than at present, the continuance of liberal scale of scholarships and other inducements and allotment of special funds for further expansion. The combination of industrial training with literary education advocated in another portion of the memorandum, has been already effected in the case of Panchama schools. One grave defect of the scheme of increasing the grant-in-aid schools by leaps and bounds namely the inefficiency of the staff was aggravated by the utterly inadequate arrangements made for the training of teachers of primary schools. A scheme of opinion 80 training classes for such teachers, more or less on the lines prevailing in the United Provinces, has been proposed in order to train a number of teachers equal to the number of aided schools taken over under the Government management. A training in normal school is however, prescribed for head masters of primary schools and assistant masters of middle schools. To improve the efficiency of inspectorate it is proposed to appoint an Assistant Inspector on Rs. 75-10-125 for every 100 primary schools to increase the pay and prospects of district inspectors, and abolish Circle Inspectors of education, their functions being delegated to the Assistant to the Inspector General of Education of the rank and status of a Circle Inspector. It is also proposed to improve the pay and prospects, qualifications and efficiency of the entire educational service and make appointments in tutorial line interchangeable with those of the same grade in the Inspectorate to prevent either set of officers falling into a groove and the narrowing of their outlook.

As regards educational buildings the memorandum explains the policy recently inaugurated by the Government of revising the type designs to make them cheaper to have a programme of building construction prepared in advance, to set apart a sum of Rs. 3½ lakhs per annum for the purpose to be worked out as far as possible on a grant in aid basis and to encourage private effort to provide buildings on a guarantee of long lease. The policy of making grants to local bodies responsible for primary education for construction of buildings have been advocated in view of the proposed transfer of the control of elementary education to them. Among other matters dealt with in the memorandum are the improvement of the scheme of adult education of direct religious and moral instructions, of medical inspection and physical culture of pupils, the extension of library organisation in the state, the institution of a provident fund for aided institutions and the publication of text books in Kannada. The forecast works out to a recurring expenditure of Rs. 68 lakhs per annum an increase of 100 per cent of the total expenditure in the current year. Ways and means have been suggested for meeting nearly half the proposed increase and it is hoped that the other half could be found without unduly straining the resources of the State. The proposals made above are tentative and are subject to revision in the light of criticisms and suggestions received. The final shape and actual working out will depend to a considerable extent on the ability and co-operation of the local bodies to undertake the responsibilities proposed in the memorandum.

కృష్ణా జైల్లా

రయితులకృష్ణములు

(ఒక కృష్ణామండల రైతు)

కృష్ణా జైల్లా యొక్క స్థితిగతులు నానాటికి విషయము లగుచున్నవి. ఆయా కట్టలవారు తిరుగ కొన్ని భూములను తగ్గించినవివట్లు నోటినుల నిచ్చుచుండిరి. ఈ కట్టలవారు కట్ట నీనోటికలదుర్గము దిగులగానూగ నున్నది. ఆయా కట్టలలో ఏభూములను కలిపెదలో ఏయే భూములను తగ్గించెదలో యూహించుట దుష్పాధ్యక్షుడు స్థితిలో విచారణ చేయియిచ్చును. అవి కలపుటకు గాని, తీసికేయుటకు గాని, వారెట్లున్న (పాతిష్టాదే యధారముగా గాని, ప్రస్తుతము భూమియొక్క ఒకటి కు లాభారముగా వారు పెట్టుకొనలేదు. తిరుగుబాటులను నమ్మి లక్షలకొలదిగ భూమిపై నేర్వయిన కంఠాలముగ తేలదీ భూములు ఒక్కయధికారి యుపదేశానో, యేకంగా భావనో కూరుచుండి కలములో ఒక్కగీటు పెట్టుటలో తీరుచున్నది. రయితులు తమ నీటివాత్సలను ముయొకరి కయ్యకొనుటయు కొర్రయముల ఆయాకట్టల అధికారులను స్వచ్ఛందించిరి. రయితులు మనస్సుపైగా భూమియనుచు ఎవ్వరు నొక్కొనలేదు. రయితుల కధికారులను వివరించుచున్నాము. అధికారులను చూచునది రయితాండమున ఉన్న తెలివితేటలకూడ స్వామ్యములగును. వారునుకట్టలను చూచుచున్నట్లు భూములను తీసికేయుచున్న కట్టలవారికి, క్రిమి-రేపరులను గూడకొన్ని జిన్ దాచుచేసిరి. అందులను ఇప్పుడు తనను వారిని, కొందఱు దూరపు మఠాములు వేసి త్రొక్కుటగలరు. వాయిదాబట్ట వజరుగాను పూర్తిపూర్వము చేసెదమని చెప్పించుటగలరు. ఇట్టి కార్యములను జడిచి సురక్షములను, తగిలించినవారు పశువుల గలరు. ఆయాకట్టలనుండి భూములను గోల్పోయిన రయితుల కుటుంబముల నీకే కలములోయని ఏర్పరుచును.

కృష్ణా జైల్లాలో ఆయాకట్టల హక్కులందున ఈ విచారణ అరణ్యమైనదని వినుచున్నాము. స్వకీయమును మాన్యత సాయాధరముచేతను, నీటి పారుదల యాధరము చేతను డి. పి. డిల్లీయ నారి తెక్కలలో చాల పొరబాటులు గల వని దృఢముగ చెప్పగలము.

కృష్ణా మహానది నీరు విశేషముగ నుపయోగము కాని చుట్టము, ఇట్టలవలనాడు కృత్తులగుననెను ఎవ్వడోకొర్ర వ్యవసయ పంటకావలను మార్పు ఏమియు లేక నీరుకాజర చివరవరకు చచ్చుగా ప్రవహించుచుండుటయు పంటకాజర లన్నియు "లోలెనియ" లో ఉండ కాలువలు లంకపై కెల్ల ఉండిన నీటివృ పాలములను నీరుపారుదల లేకుండుటయు తిట్ట స్థించుచున్నది.

మరియు దూరీకరముల తెక్కించి ఇచ్చునీరంతయు పాలములకు అరణ్యములే ప్రతిగ్రామములనున్న చెన్న (కడకములు బందపాలములు మొదలగువాని రూములు లాన్ లాలై మాసములలో తప్ప తక్కినమాసములలో యునిపెట్ట బడుచునే యుండెను. వర్ష సహాయము అన్ని కృష్ణులు మాత్రం కొంగిని పెయ్యకయ్యుచున్నది. మరియు, లాలై నిందల అట్టివరు మాసాంతమువరకును పుష్కలములగు నీరు కృష్ణా నదిలో ఎన్నడను సంకము 11 సంవత్సరముల వాటను నష్టము విజృంభము చూచి, క్రీశ్యాంబెర్ దొంగారే నిశ్చయించి యుండిరి.

ఆయాకట్టలనుండి తీసికేయుటకు భారములు కొన్ని చూపవచ్చుక గాని అవి నివారించుటకు, పలుమార్లుగా అండి యును ప్రస్తుతవిచారణ పద్ధతులు. త్రొక్కుచాలక నయ్యత్రా దుష్కర్మముగ నున్నది.

కృష్ణా జైల్లాకు పూర్వపు నేర్వరతియు, ఆయాకట్టల పెద్దతలపులను జెట్టియు కాలువల వెడల్పును కట్టల నిర్మాణ చేసియు ప్రతికాజర చివరకు నీరు అరణ్య సమయములో మురుగు కాలువలో బడకుండ తలపుతీర్చుచుట, పంటలు పద్ధతుల మార్పుగా, పంటకాజరల పొడవును విస్తారము కా ముండునట్లుగ నున్న. 4 కోట్లల కొక కొన్ని కాలువల నుండు న జూలైనుండియు కాలువలను పంటలువేసి, నీరు సరఫరా నిచ్చియు, పంటవిధములను ప్రయోగము చేర్చుచుండెను, కృష్ణా యాప్రకా వెస్టర్లకొ డెల్లాలలో, నుమారు 4 లక్షల యెకర ములు కట్టల సేద్యములలోనికి తీసికొని రావచ్చును. రెండవ పంటసాగ్ర్యములను చేయవచ్చును. నెల ఒకటి నూటి 3 రు 1-8-0 లు కట్టవచ్చుడెట్లును వందలి 0-8-0 అయినను

వరిగా గట్టుబాటులేని రైళ్ళు కొట్టకొలది పెచ్చించుట ఎక్కువ యోచనతో కూడినవికాదు. డెల్టా యభివృద్ధిలో, కొద్దిపంటలు పంటలును పండిన పంటను దక్షిణకు మోసి కొని పొవురైళ్ళు కట్టువనాధరము నిచ్చుటయు శోజేయ కరమును పరికావలెను.

ప్రజలు నానాటికి కృద్ధియగుచున్నారు. ఆహారము వలన కూడ వెంటాడుచుట దొరికినమువారి ప్రధాన ధర్మమయ్యును. రైల్వేమిత్రము కొట్టాకుకొట్టు కాంక్షను చేయుచును. కమిషనరులవారు ఆభివృద్ధియను, కూలీలపై పాతీయ ఇంజనీర్లపై ఇంజనీర్లు కంట్రాక్టర్లపై కంట్రాక్టర్లులు తిండిపండించుటకు మూడవశాసకి వచ్చిఉడియెదరు. ఇకమా డెల్టామలు కాంక్షల నానేకావు ఆయనకు కంట్రాక్టర్లులు దొరకకుట! నాటిక దొరకకుట! డెల్టాభివృద్ధిపెట్టుటకు అనుకూలముగ స్థితిగతులు కారలెటు. చదువులవారు యాచిపు డు శోజము రయితును ఏభూముగ ముందుకు రాగలగుచును? జటోక అనన్యము కూడ గలరు. ఏ ఇంజనీరును గారె నను, కట్టలపై ప్రజాభివృద్ధినియెడల దొరకనుచును అంగీకరించ వచ్చును. కాని బంగారాలో హాయిగ కూరుచుండు ఇంజనీరును క్రియవడవలసినయ్యుట క్రియవడి నుండుట ఎక్కువ ఫలిత మేదెనను కలిగియుండెను, అవధికలు నందు క్రియవడిన ఇంజనీరును కేమియు రాకుండుట ఒకచోకవేసి క్రియకు తగినఫలితము రావట్టును, క్రియా చేసిన ఇంజనీరుగారికి రిమాన్సులను, ద్రోహములను, అగునను భయముతో, ఇంజనీరులైనను, జోక్యము తీసి కొనుటకు నిరాకరించుట య కూడ తలపెట్టుచున్నది. ప్రజలు "పంటకాజరలు కావలెను. యురుగునీరును స్వచ్ఛందలెను పంటకాజరలు సృజించరలెను పూర్వపులకు నిర్మించరలెను" అని మొత్తుకొనుటయు, ఇక ఇంజనీరుకు దొరకార్లు "అలా చింప బడును" విచారించుటయు "దిగురజుకావలెను విచారిం చుటకు ఏర్పాటు గావించుట. "ప్రస్తుతము నిరాధరములను వడి" చాలించె డెల్టా యాభివృద్ధి నెచ్చించుటకు తగినపరి స్థితులు లేక యున్నది. ఆ ఆస్తిలను తమయగ త్రొక్కితేయు యుండును. రైల్వే కంపెనీవారులకును, డి. డెల్టా ఇంజనీరులకును, చాల సంవత్సరములలో స్నేహమును, బంధుత్వము ను గలిగియుండును. రయితులు బహిష్కరించుటయు, కంపెనీ దాచుట బలవ తుయు, మాటలెల్లబడియు కలవారగుటయు డెల్టామలు, రైలును, ఎవ్వరును చరతులేకగుటయు రైతు ల కొడియ నెరవేలటకు వీలులేక వచ్చుచున్నది.

జోజునను ప్రస్తుతము డెల్టా యభివృద్ధిగాని, రైలు యభివృద్ధి కాదు. జోజును నానాటి కృద్ధిపొందుచున్నాడు. గాని భూములు పెరుగుచును. ఈ జోక్య పంటలైన నీ జోక్య లేకగ, ఇరగజోక్యముల ఆధారపడియున్నాడు. మునుపేక రితిగా నున జోక్య డెల్టా జిల్లాలలో కూడ తాండమా రంభించినది. తగు జాగ్రత్త తీసికొనినచో, చాల అపాయము వాటిల్లగలను. ధాన్యపుంటును కృద్ధిచేయుటకాక దివార్లు మెండును జెట్టితిమి. కృత్తులనుకట్ట మెండు జెట్టితిమి. వీడపురుగులపట్టును నిర్మించితిమి. కావలసినంత అభివృద్ధిరై ప్రయత్నియ చేయుచున్నాము. అన్నచో ప్రయోజనము లేదు.

- (1) కృష్ణాజైల్లాకు పూర్వపు (2) కృష్ణాజైల్లాపై వైరి ఆచుగుల తలపుల నెత్తుట (3) పంటకాజరల నెత్తుట నెక్కువకేయుట కట్టలెత్తుచేయుట (4) పంటకాజరల యొక్కయు మెరుగ్ కాలువలయొక్కయు చివరకలుపుల నేర్పు రయిట (5) కాలుగుమాసముల పంటపంజారులు (6) ఆయా కట్టలయొక్క అభివృద్ధి (7) చుడరాకు నీటిపారుదల వట్టును నములులోపెట్టుట (8) వాటరు రిక్యరేషను విషయమున పంటలు మొదలగు స్థలములలోనై, ఆచులములకు పద్ధతుల నవలంబించుట మొదలగు పద్ధతులతో, రయితులకు వలసినంత నీటిని సరఫరాచేసినచో, జోజునను పంటసంరక్షణకు నరిడి న్యయగలను.

జోక్య మభివృద్ధిచేయుటకు పంట లాభారములు, జోక్య నను ఆహారమువచ్చుచును. దొరకకపు, బొక్కనమును, నింపుచును రైలే అయి యున్నాడు. అతని యభివృద్ధి యంతయు దొరకనుచేటిలో నున్నది.

అట్టియ లాభములేదు. ఆహారమే మొదలవచ్చుచా తన వి శేషములే ప్రయోజనములేను. అధికారుల ద్వారా మొర జెట్టుట చుట్టియు వెట్టి. ఇక రయితులు చేయవలసినదేమనియె దరమో న్యమును. ఒకరాయవారము వంటనే బయలుదేరి మహానుభవసహించిన మనవదరాకు గవర్నరుగారగు, క్రియ

లిట్లక ప్రభువును దర్శించులెను. కట్టలల నన్నిటిని తూన గుర్తించుటకు చెప్పవలెను. వివరించులెను. పూర్వపు మైన విషయమిదియని విన్నవించులెను. ఇదియే క్రియనుకరమార్గ మై యున్నది.

క్రియలిట్లక ప్రభువు గారు చాల ఆవారములను అని యు వ్యవసాయముల అభివృద్ధిని కొరవారనియు, విషయ మ్నాము. వారి యవారవృద్ధియును క, ర యి తు ల రై న్యమును తొలగించుటకు విచారించి కృష్ణా జైల్లాలో 4 లక్షల భూములతీరకు మంజూరులకు 4 లక్షల పుట్టుల రై దరకుంట సరఫరా వలన, 4 లక్షలను కి లక్షలధాన్యపు పుట్టుల తల డించి 24 లక్షల ప్రజలకు సరఫరా న్యయల ప్రతిసంవత్సరము తింపాము పుట్టులయొక్క 24 కోట్ల పానీ కాటక మొదలగు దొరకలై ఆచారముకీర్తి కృష్ణామండలముల కాక్రొక విశ్వాసమును పొందెను గాక యనియు తమజుధి కాయము నుగిసి స్వకీయము వెళ్ళుననల తానిచ్చించిన ప్రాజెక్టుల ఫలములకు చరిమాని పునోదయము స్వకీయన కేటబుకు, ప్రజాకీయముల యు, క్రియలిట్లక ప్రభువు వారి యవారప్రభువారకు నీటిపొంది యున్నది.

జలియచాలా తోటగా జరిగిన మరణములు.— డ్రెబ్బాయ ప్రితియొక్క ఆస్తులనుపు లతీఖత డిలుల వ్రాయుచున్నాడు. ఆగస్టు 7వ తేదీన ఆస్తిగు డిట్టి కిచ్చుచునగా డెల్టా (జలకు తెలియజేయుచున్నాడు.— ఏప్రిల్ 18వ తేదీ జలియచాలా తోటలో చనియినవారి సంఖ్యకు గురిపడి ప్రభుత్వమువారి కెల్ల మో సంకతులు తెలి యుచున్నవి. విజయం తెలియని చరియనగున తెలిసి కొనుట అత్యులు. కావున వారికి న్యయకు తెలిసిన వారు గాని యాధికర్యమును విన్నవారు అరి ఆక్రంద చరియో యినవారిని. కు రించి సంకతులు న్యయకు కచ్చి గాని ఈ క్షరము ద్వారా గాని గాని తెలుపుటకు ప్రార్థింతులు. యునిసిఫలు కమిటీకి హెచ్చు ఆఫీసరును సంక తులకు తెలుపవలయును. చరియోవ వారివేలను, తలిదం డిగ్రు వాచుములకు నివాసము, వ్యాప్తిమరణి తెలియ జేయవలసి యుండును.

రంగూను నందలి విశ్వపు మరల యజమానులు క్రొత్త కేరీయలను విశ్వపుర ప్రజలకుండి తొలగింపవలసినదని కోరడ విభావము ప్రభుత్వమువారి కిచ్చింపబడునపుడు చేరువవారు వారిని బలవరచెదరు.

కయికలూరు
(స్వకీయ విలీఖకునియొద్దనుండి)

రైలుయ, ఆగస్టు 11:- పంటనీరు కాక, ముద్దనీరుపోక తోడ్కులే, త్రాగనీరులే, విద్యుత్తు కంటలేక, దగ్గడకలో న్న రైలవారుతాలూకా హైద్రాబాద్ కడచినయేట జిల్లా అధికారిగానున్న క్రిశ్యాంబెర్ దొంగారు ఈ తాలూకా అన్ని గ్రామముల తిగియాచివారు. కలిదిండినుంచి కొంగరాచి పాలెంవరకు 16 మైళ్ళు దూరమున్న యాకోడ్డుకట్టలో కొల్లుకుండి వింజరంగారవద్దకోడ్డును శిరోమన కోడ్డున్న వేముటకు కాంక్ష కో చేయించివారు. ఇది యాతాలూకాకు ను భీమరంతాలూకాకును ముఖ్యమార్గముగా ముందునది.

కోరుకొల్లు గ్రామములోనున్న క్రి గ్రామగ్రంథాలయ ముంకన్న, క్రీస్తుననుకు ఉపయోగించి యిల్లుకట్టుటగాను కోరకొల్లు గ్రామంలో అగ్రానిగానీ, కాపు చెన్నంకట్టికేతా రామకృష్ణగారి కొమార్లు వెంకయ్యగారు నుమారు రు 800 లు విలవగల స్థలములు గతి క్రియాచరమువారు ఆగ్రంథాలయ సంఘమునకు సంపూర్ణ హక్కుగా పొందుటకు దానంచేసినారు. అందులో ఇల్లుకట్టుటకు ప్రయత్నించుచున్నది.

రెండవది కలిదిండి గ్రామములో పుర్యల భోగేశ్వరి అను అవివాహితము కలిదిండియగునని, సోదరీ సోదరుగని, యేంంతానము గాని, మరయేవారునుగాని లేనట్టియమారు 28 ఏండ్లయాయగుల ఒక శోక్త తన తా నుమారు 20 మైళ్ళు పుల యెట్టు, దానిలోని వెంటియొల్లును నుమారుగా రు 1000 లు విలవగల ఆస్తిని భోగేశ్వరి సురక్షముపేతో విజయవద వలసినదనే వరతుమీద గుడిచాడతాలూకా హ్యునానికి సం పూర్ణహక్కుగా జరుగుటకు ఈవెల రి తేదీని దానంచేసి ఆస్తి వారిజుధిసంచేసింది.

మూడవది వింజరంగారవద్ద మరయొక స్వకీయ ఏర్పాటు చేయుటకు గొప్పవర్తకులగు లింగాలగ్రామ ప్రభుభావములు యెత్తించుచున్నట్లు విని యాందించుచున్నాము.

Printed and Published by K. Nageswara Rao, at the Andhra Patrika Press, / Thambu Chetty Street, Madras